

HELSINGIN
KAUPPAKORKEAKOULUN
TUKISÄÄTIÖ
1974–2004

30 VUOTTA
HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUN
TUKENA

HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUN
TUKISÄÄTIÖ 1974–2004

30 VUOTTA
HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUN
TUKENA

■ SISÄLLYSLUETTELO

ALKUSANAT	3
KAUPPAKORKEAKOULUN PERUSTAMINEN	4
Kauppakorkeakoulu itsenäisenä laitoksena	4
Kohti valtiollistamista	6
Valtiollistaminen ja taloudelliset järjestelyt	7
TUKISÄÄTIÖN PERUSTAMINEN	9
Säätiön järjestäytyminen	10
Säätiön tehtävät	11
Säätiön toiminnan alkaminen	12
MATALAN PROFIILIN KAUSI 1975–1985	14
Tehtävien täsmennys ja henkilövaihdoksia	14
TOIMINNAN AKTIVOITUMINEN 1986–1990	16
Juhlakeräys ja Miljoonajako	16
Omaisuuuden uudelleensijoittaminen	17
Asunto Oy Topeliuksenkatu 7:n osakkeiden myynti	18
Asunto Oy Yrjönkatu 16:n myynti vaihtokauppana	19
Muut uudet kiinteistösijoitukset	20
TUEN KASVU 1991–1995	21
Kansainvälistymisen ja jatko-opintojen tukeminen	21
Väitöskirjapalkinto	23
Tilat tohtorikoulutukselle ja vierashuoneistojen hankinta	23
Lahjoituksia ja uusia erikoisrahastoja	23
Muutoksia hallinnossa	25
UUSIA TUKIMUOTOJA 1996–2003	27
Tuki kasvaa ja monipuolistuu	27
Harjoittelijat EU-tilintarkastustuomioistuimessa	28
Uudet tunnustuspalkinnot	29
Nimikkosalikeräykset	29
Erityisapuraha Helsingin kauppakorkeakoululle	31
Sapattivapaatuki	31
OMAISUUDENHOITO	32
Omaisuuslajipainotukset	32
Vuokra- ja korkotuotot lama-ajan 1991–1995 turvana	33
Nousukausi ja uudet kiinteistösijoitukset 1996–2003	34
YHTEENVETO	36
Apurahat ja muu tuki 1975–2003	36
Tukisäätiön merkitys aineellisena ja henkisenä tukijana	37
LIITTEET	38

ALKUSANAT

Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön säätiörekisteriin merkitsemisestä tulee 10.10.2004 kuluneeksi 30 vuotta. Tämän johdosta on säätiön hallituksen toimesta laadittu kertomus säätiön perustamisesta ja toiminnasta. Kertomuksen alkuluvussa on kerrattu tiivistetysti Kauppakorkeakoulun perustaminen ja korkeakoulun vaiheet vuoteen 1974 asti yksityisenä, talouselämän pystyttämänä ja ylläpitämänä opinahjona. Vuonna 1974 tapahtunut ja useasta syystä välttämättömäksi katsottu valtiollistaminen merkitsi talouselämän ja Kauppakorkeakoulun välittömien taloudellisten ja hallinnollisten yhteyksien katkeamista. Korkeakoulun silloinen johto keulamiehenään rehtori Jaakko Honko sai kuitenkin pitkällisissä neuvotteluissa valtiovallan suostumaan siihen, että noin 10 milj. markkaa, eli merkittävä osa yksityisen Kauppakorkeakoulun omaisuudesta, voitiin säätiöidä Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiöksi.

Säätiön tehtäväksi määriteltiin taloudellisen tuen antaminen Helsingin kauppakorkeakoulun piirissä suoritettavalle tutkimukselle, opetukselle ja opiskelulle. Tukisäätiön hallinnossa ja toiminnassa on säilynyt katkeamattomana se yksityisen talouselämän aineellinen ja henkinen tuki, johon Helsingin kauppakorkeakoulu on voinut nojata koko olemassaolonsa ajan.

Toimintansa alkuvuosina tukisäätiö joutui keskittymään korkeakoulun toimitilojen rakentamiseen ja saneeraamiseen liittyneiden velkojen korkojen ja kuoletusten hoitamiseen ja apurahamuotoinen tukitoiminta oli vastaavasti vähäisempää. Kertomuksessa puhutaankin matalan profiilin kaudesta. Vähitellen tapahtunut omaisuuden uudelleensijoittaminen ja erityisesti asuinkiinteistöjen vaihtaminen liike- ja toimistotiloiksi merkitsi säätiön omaisuuden tuoton kasvua ja siten korkeakoulun tutkimus- ja opetustoiminnan tukemismahdollisuuksien tuntuvaa paranemista. Säätiön taloudellisen pohjan vankistuminen on tehnyt mahdolliseksi kehittää kasvavan ja kansainvälistyvän korkeakoulun tukemiseen yhä uusia tapoja. Kertomuksen lopussa kuvataan tarkemmin tukisäätiön nykyisiä avustus- ja tukimuotoja sekä omaisuudenhoitoa. Omaisuuden tuoton lisäksi yrityksiltä, muilta yhteisöiltä ja yksityishenkilöiltä tulevat lahjoitukset muodostavat merkittävän osan tukisäätiön apurahoista ja muuna tukena myöntämistä varoista.

Kertomuksen ovat laatineet tukisäätiön edellinen toimitusjohtaja, KTM Matti Sarakontu ja säätiön nykyinen toimitusjohtaja, KTM Arto Mäenmaa. Tilastomateriaalin on kerännyt ja muokannut toimistonhoitaja, ekonomi Satu Siikala.

Helsingissä 10.10.2004

Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön hallitus

KAUPPAKORKEAKOULUN PERUSTAMINEN

Kauppakorkeakoulu perustettiin vuonna 1911 muodostamalla Suomen Liikemiesten Kauppaopiston ylioppilasluokista korkeakouluosasto. Kaupallistaloudellisen erikoiskorkeakoulun perustamisen teki tarpeelliseksi se, että yliopistossa ei tämän alan koulutusta silloin annettu. Oman korkeakoulun aikaansaanti oli yksityisen elinkeinoelämän tulevaisuudenuskon, päättäväisyyden ja yhteistyön voimannäyte ja se antoi maan nuorisolle uuden mahdollisuuden korkeamman kaupallisen sivistyksen hankkimiseen ja tiedon tason nostamiseen.

Uuden korkeakoulun talous oli alkuvuosina valtion ja Helsingin kaupungin varsin niukan ja epäsäännöllisen avustuksen varassa. Erityisesti ensimmäinen maailmansota ja sen mukana tullut taloudellisen kehityksen pysähtyminen merkitsivät suuria vaikeuksia uuden korkeakoulun taloudelle ja toiminnalle.

Korkeakoulun perustajien piirissä syntyikin ajatus erityisen **Kauppakorkeakoulun kannatusrahaston** perustamisesta. Olojen vakiinnuttua varojen keräysidea laajeni käsittämään Kauppakorkeakoulun lisäksi muitakin yksityisiä kauppaoppilaitoksia ja maan koko kauppatieteellistä sivistys- ja tutkimustyötä. Ajatus toteutui vuonna 1919 **Suomalaisen Liikesivistysrahaston** perustamisena. Keräyksen menestys – tulos noin 5,5 milj. markkaa – osoitti, kuinka tärkeäksi ja laajakantoiseksi koko maan itsenäisyyden ja taloudellisen kehityksen kannalta katsottiin talous- ja kauppatieteellisen tutkimuksen ja opetuksen tukeminen. Tätä yksityisen talouselämän taloudellista ja henkistä tukea on Kauppakorkeakoulu saanut koko toimintansa ajan.

■ KAUPPAKORKEAKOULU ITSENÄISENÄ LAITOKSENA

Kauppakorkeakoulun ylläpitäjänä ja omistajana toimi pitkään alun perin Suomen Liikemiesten Kauppaopiston omistajayhteisöksi perustettu **Korkeamman Kauppaopetuksen Kannatusosakeyhtiö**. Yhtiön nimi muutettiin vuonna 1952 **Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiöksi** Liikemiesten Kauppaopiston organisoituessa erilliseksi säätiömuotoiseksi laitokseksi.

Korkeakoulun toiminnan kehittämistä ja talouden hoitoa haittasi pitkälle toisen maailmansodan jälkeisiin vuosiin asti valtionapujärjestelmän vakiintumattomuus. Vasta 12.5.1950 annettu laki kauppakorkeakoulujen valtionavustuksesta ja sen 2.6.1950 annettu soveltamisasetus merkitsivät sitä, että kauppakorkeakoulut tulivat jatkossa saamaan 70 prosentin valtionavun todellisista ja hyväksyttävistä menoistaan ja että ne voivat sääntöjensä mukaan toimia **itsenäisinä laitoksina** aluksi kauppa- ja teollisuusministeriön ja vuodesta 1971 lähtien opetusministeriön alaisina. Samassa yhteydessä uusittiin korkeakoulun hallinto siten, että tutkimusta ja opetusta koskeva päätöksenteko oli kanslerin, rehtorin ja vakinaisista professoreista koostuvan opettajaneu-

voston käsissä, kun taas taloudenhoidosta vastasivat korkeakoulun ulkopuolisista elinkeinoelämän edustajista kootut valtuuskunta ja hallitus. Näiden jäsenet valitsi maan kauppakamarilaitos ja Liikesivistysrahasto. Näin oli saatu maan koko talouselämä korkeakoulun taakse ja tueksi. Tämä oli erittäin merkittävä voimavara edessä olleiden mittavien hankkeiden toteutuksessa.

Jo pitkään suunnitteilla ollut uusi ja ajanmukainen korkeakoulurakennus valmistui vuonna 1949 Arkadiankadun, Runeberginkadun, Lutherinkadun ja Ilmarinkadun rajaamalle alueelle. Opiskelijoiksi pyrkivien määrän kasvu ja opetuksen kehittäminen olivat tehneet uusien tilojen hankinnan välttämättömäksi. Uuden toimitalon rakennuttaminen tapahtui mitä vaikeimmissa taloudellisissa olosuhteissa. Suuri osa silloisista lähes 400 milj. markan rakennuskustannuksista saatiin nytkin katetuksi elinkeinoelämän lahjoittamin varoin.

Yleisen yhteiskunnallisen kehityksen mukana maan koko korkeakoululaitosta laajennettiin 1960- ja 1970-luvuilla tuntuvasti. Tutkimuksen ja opetuksen määrällinen laajentaminen ja laadullinen kehittäminen nähtiin tärkeiksi taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen moottoreiksi. Sodan jälkeen syntyneiden suurten ikäluokkien paine korkeakouluihin alkoi tuntua huomattavasti kasvaneina pyrkijämäärinä. Kauppakorkeakoulunkin uuden rakennuksen tilat osoittautuivat jo 1960-luvun alussa riittämättömiksi opiskelijamäärän kasvaessa pelkästään 1960-luvulla kaksinkertaiseksi 1 400:sta 2 800 opiskelijaan.

Lisätilantarpeen vaihtoehtoisista ratkaisumahdollisuuksista katsottiin parhaimmaksi silloiselta Tyttönormaalilyseolta vapautuneen kiinteistön Runeberginkatu 22–24 hankinta. Pitkien ja monivaiheisten neuvottelujen jälkeen Kauppakorkeakoulu sai vuonna 1969 kiinteistön haltuunsa sitoutumalla rakentamaan vastikkeeksi käyttöarvoltaan vastaavan koulurakennuksen Laajasalon Yliskylään. Vastikekoulun rakentamiskustannukset ja Chydeniaksi ristityn Tyttönormaalilyseon muutos- ja korjauskustannukset olivat kokonaisuudessaan noin 10 milj. markkaa. Suurhankkeen toteutus ei olisi tälläkään kerralla ollut mahdollista ilman Liikesivistysrahaston suurkeräyksen muodossa saatua talouselämän mittavaa tukea.

■ KOHTI VALTIOLLISTAMISTA

Korkeakoululaitoksen kehittämislainsäädännön vauhdittama korkeakoulujen voimakas kasvu ja toiminnan kehittäminen merkitsivät 1960-luvun puolivälistä lähtien erityisesti yksityisten yliopistojen ja korkeakoulujen taloudellisen aseman vaikeutumista. Tämän takia niiden oikeudellisen ja taloudellisen aseman uudelleenjärjestelyt tulivat 1970-luvun alussa ajankohtaisiksi.

Yksityinen Kauppakorkeakoulu oli vuosikymmenien mittaan osoittautunut toiminnallisesti hyväksi ratkaisuksi. Ennen kaikkea välittömät yhteydet talouselämään olivat hyödyttäneet sekä tutkimusta että opetusta ja toisaalta saatu taloudellinen tuki oli auttanut monien vaikeuksien ohi. Nopeasti muuttuneissa olosuhteissa korkeakoulun rahoitus kohtasi kuitenkin ylipääsemättömiä ongelmia. Opiskelijamäärän kasvusta aiheutunut henkilökunnan lisäys, lisätilojen käyttökustannukset, atk- ja kirjastotoimintojen kasvu ym. nostivat kor-

keakoulun menot vuoden 1961 1,5 milj. markasta vuoden 1973 9,8 milj. markkaan. Toimintamenojen lisäksi oli otettava huomioon eri rakennushankkeisiin liittyneiden lainojen korot ja kuoletukset. Kauppakorkeakoululla ja Kannatusosakeyhtiöllä oli vuonna 1973 velkoja yhteensä noin 4,3 milj. markkaa, joista aiheutuva raskaus arvioitiin noin 600 000 markaksi vuodessa. Tulon kasvu ei seurannut menojen kehitystä. Valtionapu hyväksyttävistä menoista oli tosin noussut vuodesta 1968 75 prosenttiin, mutta menojen kasvassa markkamääräisesti hyvin nopeasti alkoi valtionavun ulkopuolisen rahoitusosuuden hankkiminen tuottaa yhä kasvavia vaikeuksia. Opiskelijamaksujen osuus kokonaistuloista oli vielä 1960-luvun alussa lähes 20 prosenttia, mutta se supistui noin 13 prosenttiin 1970-luvun alkuvuosina. Lisäksi oli tiedossa, että valtiovalta pyrki pikaisesti poistamaan kaikki opiskelijamaksut. Tämän kehityksen valossa oli perusteltua käynnistää keväällä 1973 korkeakoulun päätöselimissä keskustelut, joissa päävaihtoehtoina olivat korkeakoulun toiminnan jatkaminen yksityisenä laitoksena tai korkeakoulun siirtyminen valtion haltuun.

■ VALTIOLLISTAMINEN JA TALOUDELLISET JÄRJESTELYT

Korkeakoulussa laadittiin rehtori Jaakko **Hongon** johdolla joukko vaihtoehtoisia suunnitelmia ja niihin liittyviä laskelmia korkeakoulun taloudellisista edellytyksistä kummassakin edellä mainitussa päävaihtoehtodossa. Erilaisten vaihtoehtojen tutkimisen ja vertailun jälkeen päätettiin siihen, ettei yksityinen rahoitus ajan mittaan pystyisi turvaamaan korkeakoulun toiminnan jatkumista täyden ohjelman korkea-

Matti Virkkunen

kouluna. Tämän mukaisesti korkeakoulun valtuuskunta ja hallitus päättivät kesällä 1973 aloittaa valtiollistamisneuvottelut valtiovalan kanssa. Turun ja Tampereen yksityisten yliopistojen vastaavat ratkaisut tukivat korkeakoulun päätöselinten kantaa.

Valtiovalan kanssa käydyissä neuvotteluissa oli kysymys luonnollisesti korkeakoulun asemasta kokonaisuudessaan. Etenkin korkeakoulun valtuuskunnassa ja hallituksessa päätös valtiollistamisneuvottelujen aloittamisesta oli raskas. Olihan Kauppakorkeakoulu menestyksellisesti toiminut yli kuusi vuosikymmentä yksityisenä laitoksena.

Taloudelliset tosiasiat ja pyrkimys turvata korkeakoulun kehityksen jatkuminen ratkaisivat. Korkeakoulun keskeiset päätöksentekijät hallituksen puheenjohtaja Matti **Virkkunen**, kansleri Klaus **Waris** ja rehtori Jaakko Honko asettuivat kaikki kannattamaan neuvottelujen aloittamista ja valtiollistamissopimuksen solmimista, mikäli ratkaisulle saataisiin hyväksyttävissä olevat ehdot. Kun neuvottelujen tulos oli tiedossa loppukesällä 1973, syntyivät lopulliset päätökset valtuuskunnan ja hallituksen kokouksissa ilman pidempiä keskusteluja yksimielisesti. Valtiollistaminen toteutettiin sitten sää-

Jaakko Honko

Klaus Waris

tämällä 29.12.1973 **laki Helsingin kauppakorkeakoulusta**. Laissa turvattiin korkeakoulun asema taloustieteellisenä ja liikkeenjohdon korkeakouluna.

Lakiesityksen perusteluissa todettiin Kauppakorkeakoulun toimineen yli 60 vuotta yksityisenä, maan koko talouselämää palvelevana valtakunnallisesti alansa keskeisenä korkeakouluna, joka on pannut käyntiin taloudellis-kaupallisen tutkimuksen ja ylimmän opetuksen. Siksi lakiesityksessä katsottiin, että Kauppakorkeakoululle olisi valtion korkeakoulunakin säilytettävä tietty itsenäisyys ja omaleimaisuus talous- ja kauppatieteellisenä erikoiskorkeakouluna. Tähän lausumaan sisältyy merkittävä tunnustus yksityisen Kauppakorkeakoulun toiminnalle ja siihen oli korkeakoulun edustajien hyvä vedota valtiollistamisen taloudellisia ehtoja koskeneissa neuvotteluissa.

Yksityisen Kauppakorkeakoulun aikaisten korkeakoulun oikeudellista ja taloudellista asemaa koskeneiden ratkaisujen takia korkeakoululla oli valtiollistamishetkellä kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä Kannatusosakeyhtiön että Kauppakorkeakoulun omistuksessa. Päärakennuksen irtaimistoinen omisti Kannatusosakeyhtiö. Kauppakorkeakoulu puolestaan omisti vuoden 1951 jälkeen hankitun irtaimiston sekä Chydenia-kiinteistön. Sen lisäksi Kauppakorkeakoulu omisti asuinkiinteistön Topeliuksenkatu 7, Asunto-osakeyhtiö Yrjönkatu 16 osakekannan sekä eräitä muita osakehuoneistoja. Saatujen lahjoitusten ja testamenttien sekä keräysten kautta muodostuneiden stipendi- ym. rahastojen varat oli myös kirjattu Kauppakorkeakoulun omaisuudeksi.

VALTIOLLISTAMISSOPIMUKSEN MUKAAN

- Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiö luovutti korkeakoulun päärakennuksen tontteineen ja irtaimistoinen valtiolle käytettäväksi valtion korkeakouluna toimintaansa jatkavan Helsingin kauppakorkeakoulun tarkoituksiin.
- Kauppakorkeakoulu luovutti vastaavasti Chydenian kiinteistön ja irtaimiston valtiolle.
- Kauppakorkeakoulu luovutti erillisellä sopimuksella Kannatusosakeyhtiölle muun muassa talon ja tontin Topeliuksenkatu 7, Asunto Oy Yrjönkatu 16:n koko osakekannan sekä seitsemän muuta osakehuoneistoa.
- Kannatusosakeyhtiö sitoutui luovuttamaan kaiken valtiollistamissopimuksen jälkeen omistuksessaan olevan omaisuuden perustamalleen säätiölle. Säätiö on puolestaan velvollinen käyttämään omaisuutensa tuoton yksinomaan valtion korkeakouluna jatkavan Helsingin kauppakorkeakoulun toiminnan tukemiseen.
- Kauppakorkeakoulun hoidossa olleista rahastoista osa – lähinnä opiskelija- ja opintomatka-apurahoja myöntävät – siirtyi Helsingin kauppakorkeakoulun ja osa perustettavan säätiön hoidettaviksi.

TUKISÄÄTIÖN PERUSTAMINEN

Yhdeksi vaikeimmista taloudellisista ongelmista valtiollistamisneuvotteluissa osoittautui kysymys, hyväksyisikö valtio sen, että huomattava osa yksityisen korkeakoulun omaisuutta voisi siirtyä erityisen perustettavan säätiön omistukseen. Valtion edustajat katsoivat ensisijaisesti, että valtion ottaessa vastatakseen korkeakoulun kaikista menoista myös korkeakoulun koko omaisuuden tulisi siirtyä sen haltuun. Lisäperusteena oli se, että valtio oli rahoittanut melkoisen osan päärakennuksen ja Chydenian rakentamisesta. Korkeakoulun taholta korostettiin taas sitä, että säätiön päätehtävänä olisi auttaa käynnistämään ja tukea sellaisia korkeakoulun alaan kuuluvia tutkimus- ym. projekteja, jotka olisivat erityisesti maan taloudellisen kehittämisen kannalta tärkeitä, mutta joiden rahoittamiseen ei olisi saatavissa riittävän nopeasti ja joustavasti julkisia varoja. Lisäksi palautettiin mieliin, että suunnitellun säätiön pääoma oli itse asiassa muodostunut siitä tuesta, jonka elinkeinoelämä suoraan tai Liikesivistysrahaston välityksellä oli antanut Kauppakorkeakoululle sen toiminnan aikana. Monivaiheisten ja sitkeiden neuvottelujen tuloksena päädyttiin siihen, että erityinen **Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiö** voitiin perustaa ja siirtää sille sovittu osuus yksityisen korkeakoulun omaisuudesta, nettomäärältään noin 10 milj. markkaa. Varsin ratkaisevaa lopputuloksen kannalta oli valtiovarainministeriön edustajan valtiosihteeri Paul Paavelan korkeakoulun esittämiä näkökohtia ymmärtävä kanta (Kansleri Jaakko Hongon

haastattelu 16.5.2003). Päätöksellään 19.4.1974 oikeusministeriö antoi säätiön perustamisluvan ja vahvisti samalla säätiön säännöt. Säätiörekisteriin uusi säätiö merkittiin 10.10.1974. Todettakoon, että Turun yliopistossa saatiin vastaavasti siirtää osa yksityisen yliopiston omaisuudesta siellä jo olleelle säätiölle. Sen sijaan Tampereen yliopistossa ei tässä vaiheessa vastaavaan ratkaisuun päästy.

■ SÄÄTIÖN JÄRJESTÄYTYMINEN

Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön tarkoituksena on säätiön sääntöjen mukaan avustaa ja tukea Helsingin kauppakorkeakoulua. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö käyttää omaisuutensa tuoton yksinomaan Helsingin kauppakorkeakoulun hyväksi antamalla taloudellista tukea Helsingin kauppakorkeakoululle sekä sen piirissä toimiville henkilöille niiden tarkoituksien toteuttamiseksi, joita Helsingin kauppakorkeakoulusta annetuissa ja 1.8.1974 voimaan tulleissa laissa edellytetään.

Säätiön omaisuuden muodostivat peruspääomana säätiötä perustettaessa luovutetut 50 000 markkaa sekä ne varat, jotka Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiön purkamisen vuoksi luovutettiin säätiölle. Sääntöjen mukaan säätiöllä on oikeus ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja sekä kartuttaa omaisuuttaan muillakin säätiölain sallimilla keinoilla. Säätiö voi myös omistaa kiinteistöjä. Säätiön säännöt ovat tämän kertomuksen liitteenä.

Tukisäätiön päättävinä eliminä tulivat säätiön sääntöjen mukaan olemaan **valtuuskunta** ja **hallitus**. Säätiön valtuuskuntaan kuuluu viisitoista kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittavaa varsinaista jäsentä, joille kullekin nimetään henkilökohtainen varajäsen. Jäsenistä Liikesivistysrahasto nimeää neljä, Keskuskauppakamari kaksi, Teollisuus ja Työnantajat ry (aik. Suomen Teollisuusliitto) ja Metsäteollisuus ry (aik. Suomen Metsäteollisuuden Keskusliitto) kumpi-

kin yhden, Helsingin kauppakorkeakoulu neljä, joista vähintään kahden tulee olla professoreita, ja opetusministeriö kolme jäsentä. Säätiön hallitukseen puolestaan kuuluu seitsemän valtuuskunnan vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä, joista neljä on talouselämän, kaksi Helsingin kauppakorkeakoulun ja yksi julkisen vallan edustaja. Helsingin kauppakorkeakoulun edustajista tulee ainakin toisen olla professori.

Säätiön valtuuskunta piti ensimmäisen kokouksensa 7.8.1974. Tässä kokouksessa säätiön valtuuskunnan puheenjohtajaksi valittiin kansliapäällikkö Jaakko **Numminen** ja varapuheenjohtajaksi vuorineuvos Olavi **Sohlberg**. Säätiön hallituksen puheenjohtajaksi valtuuskunta valitsi pääjohtaja Matti Virkkusen, varapuheenjohtajaksi vuorineuvos Eero **Viiman** ja jäseniksi ylijohtaja Kalervo **Hentilän**,

KTT h.c. Eino **Hirvosen**, rehtori Jaakko Hongon, lehtori Pentti **Woivalinin** ja toimitusjohtaja Sakari **Yrjösen**. Hallitus valitsi puolestaan 25.8.1974 säätiön toiminnanjohtajaksi hallintojohtaja, varatuomari Olli **Tarpilan**. Säätiön ensimmäisiksi tilintarkastajiksi valittiin professori Martti **Saario** ja KTM, KHT Olle V. **Salmi** varamiehinnään KTM, KHT Tauno **Haataja** ja KTL, KHT Risto **Järvinen**.

Olli Tarpila

Yksityisen Kauppakorkeakoulun toiminnan päättymisestä johtuneet taloudelliset selvittelyt ja järjestelyt suoritettiin Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiön toimesta ja sen tilinpitoon sisältyvinä. Sitten kun ne oli saatu pääosin suoritetuksi, siirrettiin Kannatusosakeyhtiön omaisuus varoineen ja velkoineen säätiölle 1.1.1975 lukien. Tätä säätiölle siirtynyttä silloiselta arvoltaan noin 15 milj. markan omaisuutta rasittivat pääosin eri rakennushankkeisiin liittyneet noin 4,8 milj. markan velat, joten siirretyn omaisuuden käypä arvo oli yhteensä noin 10,2 milj. markkaa.

■ SÄÄTIÖN TEHTÄVÄT

Tukisäätiön hallitus täsmensi ensimmäisissä kokouksissaan säätiön tehtäviä sääntöjen 2§:n pohjalta. Hallituksen hahmottelemat tehtäväaluemäärittelyt perustuivat pääosin rehtori Jaakko Hongon ja toiminnanjohtaja Olli Tarpilan 12.2.1975 päivättyyn muistioon ”Säätiön tehtävien määrittelystä”. Menettelyohjeiden mukaan säätiön taloudellista tukea voidaan antaa seuraaviin kohteisiin:

- tieteellinen tutkimus ja siinä ennen kaikkea tieteellisen jälkikasvun edistäminen (tutkijan toimet, tutkimusapurahat) ottaen huomioon korkeakoulun ensisijaisen vastuun varsinkin liiketaloustieteen tieteellisestä jälkikasvusta koko maassa sekä uusien ja maan talouden kannalta tärkeiden tutkimusprojektien käynnistäminen
- opetus, erityisesti tärkeiden uusien asioiden opetuksen käynnistäminen, mm. ongelmien monitieteisen käsittelyn kehittäminen opetuksessa projektityöskentelyn avulla sekä yhteiskunnan uusien ja tärkeiden ongelmien huo-

mioonottaminen opetuksessa (esim. ympäristön suojeleminen, kansainvälistymisongelmat, kehitysmaakysymykset jne.). Myös uusien opetusmenetelmien ja opetusaineiston kehittämistä tuetaan (case-menetelmä, päätöspelit, atk-avusteinen opetus jne.)

- opettajien jatko- ja täydennyskoulutuksen edistäminen (esim. sapattikaudet, opintomatkat jne.)
- vierailevien, etenkin ulkomaisten, tutkijoiden ja opettajien hankkiminen erityisesti sellaisilla korkeakoulun erikoisaloilla, joilla kansainvälisesti tapahtuu nopeaa kehitystä
- täydennyskoulutuksen tukeminen ja auttaminen aloittamaan uusia maan talouden kehittymisen kannalta tärkeitä täydennyskoulutuksen muotoja (esim. johtamiskoulutus)
- yleensä uudet projektit ja asiat, toisin sanottuna sellaisten uusien hankkeiden käynnistäminen Helsingin kauppakorkeakoulun piirissä, joissa toimintaan liittyy kokeilunomaisuutta ja tästä johtuen riskejä eikä toiminta vielä ole saavuttanut niin kiteytyneitä muotoja, että sen rahoitusta julkisin varoin pidettäisiin riittävän perusteltuna.

Tehtäväalueiden määrittely oli hyvin kattava ja antaa vielä tänäänkin erittäin hyvän kuvan tukisäätiön toimintakentästä.

■ SÄÄTIÖN TOIMINNAN ALKAMINEN

Säätiön aktiivinen toiminta alkoi varsinaisesti vuoden 1975 alussa yksityisen Kauppakorkeakoulun toiminnan päättymisestä johtuneiden taloudellisten selvittelyjen ja järjestelyjen tultua suoritetuiksi Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiön toimesta. Koska säätiölle siirtyvää omaisuutta rasittivat Kauppakorkeakoulun ja Kannatusosakeyhtiön yhteensä 4,8 milj. markan velat, päätti säätiön hallitus toteuttaa erinäisiä omaisuusjärjestelyjä korkeakorkeakoulun velkojen pienentämiseksi ja omaisuuden tuoton parantamiseksi. Näihin järjestelyihin sisältyi erinäisten säätiön omistukseen tulneiden osakehuoneistojen myynti, Topeliuksenkatu 7:ssä sijaitsevan kiinteistön¹ muuttaminen asunto-osakeyhtiöksi sekä kolmasosan myynti kyseisen yhtiön osakehuoneistoista.

¹ Kauppakorkeakoulu oli saanut kyseisen Topeliuksenkadun ja Sibeliuksenkadun kulmatontilla sijaitsevan kiinteistön testamenttilahjoituksena. Lahjoittaja oli senaattori Otto Stenroth (1861–1939), pankkimies ja poliitikko, mm. KOP:n johtaja vuosina 1889–1906, Suomen Kiinteistöpankki Oy:n toimitusjohtaja vuosina 1907–1918, Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtaja vuosina 1918–1923, senaattori vuosina 1908–1909 ja Suomen ensimmäinen ulkoministeri vuonna 1918. Lahjoitus käsitti em. tontin ja kolmikerroksisen asuinrakennuksen. Kauppakorkeakoulu rakennutti talon tilalle vuonna 1952 kerrostalon opettajien ja muun henkilökunnan asutuspulaa helpottamaan. Arkkitehti Oiva Kallion suunnittelemassa rakennuksessa on 43 asuinhuoneistoa ja 4 pientä liikehuoneistoa. Alkuvuosina talossa toimi mm. opiskelija-asuntola, jossa asui 17 korkeakoulun miesopiskelijaa. Tukisäätiö myi vuoden 1975 aikana huoneistoista 13, yhteensä 1 210 m². Testamentin säädösten mukaisesti perustettiin Senaattori Otto Stenrothin rahasto, jonka tarkoituksena on ollut tukea ulkomaisia, vähintään kaksi vuotta kestäviä opintomatkoja. Rahasto on edelleen yksi suurimpia tukisäätiön erikoisrahastoista ja sen stipendiaateista mainittakoon mm. professori Veikko Jääskeläinen, professori Markku Kallio, dosentti Timo Summa ja Georgetown Universityn professori Ilkka Ronkainen.

Keväällä 1975 saatettiin ensimmäisen kerran julistaa Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön apurahoja haettavaksi. Hakemuksia tuli yhteensä 66 kappaletta määrältään 352 262 markkaa ja apurahoja sekä muuta tukea myönnettiin ensimmäisessä jaossa kaikkiaan 180 180 markkaa. Apurahapäätösten valmistelusta on vastannut tukisäätiön hallituksen asettama, korkeakoulun tieteellistä asiantuntemusta edustava apurahatoimikunta. Toimikunnan sihteereinä ovat eri aikoina olleet KTM Matti **Sarakontu**, KTM Maini **Mannerkoski**, KTL Tuula **Ratila** ja KTT Margareta **Soismaa**.

Päätöksellään 20.10.1975 valtioneuvosto nimesi Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön sellaiseksi säätiöksi, jolle tiedettä edistäviin tarkoituksiin tehty lahjoitus hyväksytään verovähennyskelpoiseksi.

MATALAN PROFIILIN KAUSI 1975–1985

Ensimmäisinä toimintavuosina tukisäätiö eli eräänlaista matalan profiilin aikaa. Kiinteistöomaisuuden realisointi, lähinnä erillisten osakehuoneistojen myynti, eteni oletettua hitaammin eivätkä huoneistojen myyntihinnat nousseet ennakoidulle tasolle. Näin velkojen lyhentämistähti jäi suunniteltua hitaammaksi ja korkomenot pysyivät arvioituja suurempina. Samanaikaisesti kiinteistöjen hoitokustannukset nousivat vuokria nopeammin. Esimerkiksi Asunto Oy Yrjönkatu 16:n hoitomenot olivat vuonna 1975 kaksinkertaiset vuoteen 1974 verrattuna. Suurin yksittäinen menojen kasvun syy oli öljykriisin aiheuttama kaukolämmön hinnan nousu (tammikuu/1974 18,20 mk/Mcal ja tammikuu/1975 44,40 mk/Mcal). Näistä syistä vuosittain jaettujen apurahojen ja muun tuen määrä pysytteli lähes samalla tasolla 1970-luvun loppupuoliskon eli noin 350 000–400 000 markkana. Noudatettu matalan profiilin politiikka oli oikeastaan hyvin perusteltua silloisessa korkeakoulupoliittisessa ilmapiirissä, jossa yhteistyötä yksityisen elinkeinoelämän kanssa ja yksityistä rahoitusta ei pidetty erityisen suotavana. Säätiön alkuaikojen taloudellisia vaikeuksia kuvaavana kuriositeettina mainittakoon, että harkittavana oli sellainenkin vaihtoehto, että säätiön osakesalkku olisi myyty Helsingin kaupparakeakoulun rahastoille ja myyntitulo olisi käytetty säätiön velkojen lyhentämiseen (tukisäätiön hallituksen kokous 23.4.1976). Tämä toimenpide olisi toteutuneena merkinnyt pörssikurssien kehityksen myötä todella huomattavaa omaisuuden siirtoa säätiöltä korkeakoulun rahastoille.

Myönnettyjen apurahojen jakautuminen eri kohdealueisiin oli vuosina 1975–1980 seuraava:

- tutkimusprojektit ja opinnäytetutkimukset 50 %
- opetuksen kehittäminen ja uusien oppikirjojen laatiminen 15 %
- ulkomaiset tutkimus- ja kongressimatkat sekä pitkäaikainen opiskelu ulkomailla 30 %
- muut tarkoitukset 5 %.

Apurahojen lisäksi korkeakoululle annettavaan tukeen sisältyivät mm. rehtorin käyttövarat, korkeakoulun henkilökuntatilaisuuksien kustannukset, viisivuotiskokoin järjestettyjen promootioiden kustannuksiin osallistuminen ym.

■ TEHTÄVIEN TÄSMENNYS JA HENKILÖVAIHDOKSIA

Vuonna 1977 tukisäätiön hallitus täsmensi korkeakoululle annettavan tuen kohdistamista eri alueille korkeakoulun kehittämistoimenpiteitä selvitelleen rehtori Jaakko Hongon johtaman työryhmän ehdotusten mukaisesti muun muassa seuraavasti:

- Suositaan hakemuksia, jotka tähtäävät sellaisten opetus- ja kuulustelumenetelmien kehittämiseen, joiden avulla parannetaan opettajien ja opiskelijoiden työn sujuvuutta ja tarkoituksenmukaista ajan käyttöä.
- Veloitetaan matka-apurahojen saajat esittämään laitoksellaan selostuksen matkastaan tavanomaisen matkakertomuksen lisäksi.
- Annetaan tutkielmatöiden ohjauksen tehostamiseksi apurahatukea sellaisten tutkimusryhmien muodostamiseksi, joissa vanhempi tutkija antaa ryhmän vetäjänä systemaattista ohjausta ryhmään kuuluville tutkielman tekijöille.
- Annetaan tukea korkeakoulun tiedotus- ja pr-toiminnan kehittämiseen.

1980-luvun alkuvuosina Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön toiminta selvästi vilkastui. Vähitellen parantuneen taloudellisen aseman takia myönnettyjen apurahojen määrä nousi selvästi (1980 254 575 mk, 1981 361 000 mk ja 1982 478 282 mk). Taustana olivat nousseet vuokratuotot ja lisääntyneet lahjoitukset. Esimerkiksi korkeakoulun täyttäessä 70 vuotta vuonna 1981 tukisäätiö sai suoria lahjoituksina eri yrityksiltä ja yhteisöiltä yhteensä 98 500 markkaa. Korkeakoulun Kansainvälisen keskuksen (International Center) aloittaessa toimintansa 1.3.1983 tukisäätiö pyysi kirjeitse ulkomaankauppaa harjoittavia ja muita kansainvälisiä yhteyksiä ylläpitäviä yrityksiä osallistumaan korkeakoulun kansainvälistymistoiminnan kehittämiseen lahjoittamalla tukisäätiölle rahaa käytettäväksi ensisijaisesti kansainvälisten tutkimusprojektien toteuttamiseen sekä opetukseen liittyvän vaihtotoiminnan kehittämiseen. Keräys tuotti jo vuoden 1983 aikana 118 000 markkaa.

1980-luvun alussa alettiin myös kehittää lähinnä opinnäytteinä suoritettaviin tutkimuksiin tarkoitettujen apurahojen myöntämismenettelyä. Kaupan ja teollisuuden järjestöt ja yritykset olivat ilmaisseet kiinnostuksensa yhteistyöhön korkeakoulun kanssa aktivoitakseen korkeakoulussa suoritettavaa tutkimusta niitä kiinnostavilla alueilla. Yritykset olivat myös valmiita useissa tapauksissa tukemaan tätä toimintaa lahjoituksin. Näitä niin sanottuja opinnäyteapurahoja myönnettiin esimerkiksi vuonna 1983 yhteensä 22 000 markkaa.

Säätiön hallinnossa tapahtui 1980-luvun alkuvuosina eräitä merkittäviä henkilömuutoksia. Hallituksen puheenjohtaja, varatuomari Matti Virkkunen kuoli 11.7.1980. Hänen jälkeensä puheenjohtajaksi tulleen vuorineuvos Eero Viiman kausi jäi lyhyeksi hänen kuoltuaan 6.11.1982. Varapuheenjohtajana vuosina 1980–1982 ollut pääkonsuli Sakari Yrjönen valittiin puheenjohtajaksi vuonna 1982 ja hallitukseen uutena jäsenenä tullut vuorineuvos Pentti **Herkama** valittiin varapuheenjohtajaksi vuonna 1982. Lisäksi hallitukseen tulivat uusina jäseninä korkeakoulun rehtorit Veikko **Leivo** vuodeksi 1981 ja Arvi **Leponiemi** vuosiksi 1982–1990. Säätiön varsinaiseksi tilintarkastajaksi oli vuonna 1977 valittu KTM, KHT Tauno Haataja ja hänen varamieheksensä KTL, KHT Risto Järvinen. Professori Martti Saario jatkoi edelleen toisena tilintarkastajana ja hänen varamiehensä KTM, KHT Olle V. Salmi toimi samalla numerotarkastajana. Helsingin kauppakorkeakoulun hallintojohtajan virasta vuonna 1983 eläkkeelle siirtynyt kanslianeuvos, varatuomari Olli Tarpila jäi vuonna 1986 eläkkeelle myös tukisäätiön toiminnanjohtajan tehtävistä, joita hän oli menestyksellisesti hoitanut säätiön perustamisesta lähtien. Hallitus valitsi 1.6.1986 lukien uudeksi toiminnanjohtajaksi hallintojohtaja, KTM Matti Sarakonnun.

Matti Sarakontu

TOIMINNAN AKTIVOITUMINEN 1985–1990

Edellä jo mainittu säätiön toiminnan aktivoituminen jatkui voimistuneena 1980-luvun loppuvuosina. Tähän vaikuttivat toisaalta säätiön talouden jatkuva paraneminen ja toisaalta korkeakoulun tutkimustoiminnan lisääntymisen ja eräiden uusien toimintamuotojen (muun muassa kansainvälistyminen, organisoitu opiskelijavaihto ja ulkomailla tapahtuva opiskelu) aiheuttama taloudellisen tukemistarpeen kasvu. Myös yhteiskunnan yleinen ilmapiiri oli asteittain muuttumassa suosiollisemmaksi korkeakoulujen ja talouselämän yhteistyötä kohtaan. Tämä oli selvästi auttamassa tutkimuksen rahoittamiseksi käynnistettyjen lahjoituskeräysten onnistumista.

Mainittujen uusien toimintamuotojen toteuttamisen ja kehittämisen turvaamiseksi ja samalla oman toimintansa tunnetuksi tekemiseksi tukisäätiö lisäsi aktiivista lahjoitusten keräämistöimintää. Korkeakoulun kansainvälisten toimintojen kehittämiseen ja opiskelijavaihdon rahoittamiseen kerättiin vuosina 1983–1984 yhteensä 140 000 markkaa suurimpana yksittäisenä lahjoituksena Vaisala Oy:n 72 000 markkaa.

■ JUHLAKERÄYS JA MILJOONAJAKO

Korkeakoulun 75-vuotisjuhlan merkeissä organisoitiin vuosina 1985–1986 juhlakeräys siten, että lahjoitukset tulivat tukisäätiön kautta. Keräystä johti erityinen keräystoimikunta puheenjohtajanaan kansleri Jaakko Honko ja keräyspäällikkönä professori P.J. **Muukkonen**. Nimekkääseen toimikuntaan kuuluivat mainittujen lisäksi vuorineuvos Pentti Herkama, toimitusjohtaja Pekka **Herlin**, vuorineuvos Gustav **von Hertzen**, ministeri Tankmar **Horn**, pääjohtaja Jaakko **Lassila**, ministeri Sakari T. **Lehto**, rehtori Arvi Leponiemi, pääjohtaja Mika **Tiivola**, fil. toht. Klaus Waris ja pääkonsuli Sakari Yrjönen. Keräyksellä saatavilla varoilla oli tarkoituksena käynnistää ja edistää innovoivaa tutkimusta ja opetusta tulevaisuuden kannalta tärkeillä liiketaloustieteen, johtamisen ja tietotekniikan aloilla sekä kansainvälistymisen jatkamisen tukeminen. Samalla oli tarkoituksena yhteistyön laajentaminen korkeakoulun ja talouselämän välillä tutkimuksen ja opetuksen aloilla ja sitä kautta Suomen taloudellisen kasvun ja kansainvälisen kilpailukyvyn edistäminen. Keräys tuotti 2,8 milj. markkaa. Suurimpia lahjoituksia tekivät Kesko Oy, KOP, Kone Oy, Postipankki, Sanoma Oy, Metalliteollisuuden Keskusliitto, Shell, SYP, Tukkukauppojen Oy ja Tietotekniikan Kehittämiskeskus.

Erikseen on syytä mainita Oy Wärtsilä Ab:n 150-vuotispäivänään vuonna 1984 lahjoittama 500 000 markkaa, josta muodostettiin erillinen **Oy Wärtsilä Ab:n juhlarahasto**. Rahastosta myönnetään apurahoja Helsingin kauppakorkeakoulun opettajien ja tutkijoiden ulkomaisiin opinto- ja tutkimusmatkoihin sekä ulkomaisten vierailijaluennoitsijoiden kutsumiseen päämääränä opetuksen ja tutkimuksen, ja sitä kautta suomalaisten yritysten, kansainvälistymisen edistäminen.

Säätiön vuoden 1987 toimintasuunnitelmassa varattiin 75-vuotisjuhlakeräyksen tuotosta ja muista varoista 1 000 000 markkaa käytettäväksi tavanomaisten kevät- ja syysapurahajakojen lisäksi uusien tutkimusprojektien sekä uusien ope- tuksen ja kansainvälistymisen kehittämishankkeiden käynnistämiseen ja toteut- tamiseen. Tässä niin sanotussa ”miljoonajaossa” jaettiin kaikkiaan yhdeksälle tutkimusprojektille tai muulle hankkeelle yhteensä 670 000 markkaa. Hake- muksia oli kaikkiaan 34 kappaletta yhteismäärältään 3 457 150 markkaa.

APURAHOJA SAIVAT

- professori Eero Artton tutkijaryhmä Suomen teollisuuden kilpailukykyä käsittelevään tutkimukseen 110 000 mk
- professori Eero Artton ja professori Reijo Luostarisen johtama tutkijaryhmä kansainvälistyvien suomalaisyritysten menestystekijöitä koskevaan tutkimuk- seen 100 000 mk
- professori Pekka Korhosen tutkijaryhmä päätöksentekijän valintakäyttäytymistä koskevaan tutkimukseen 70 000 mk
- professori Oiva Laaksonen niin sanottuun Kauko-Itä -projektiin 80 000 mk
- professori Kristian Möller ja KTT Mai Anttila markkinointiosaamista teolli- suusyritysten kilpailutekijänä koskevaan tutkimukseen 50 000 mk
- professorit Markku Kallio ja Seppo Salo liikkeenjohdon suunnittelumenetelmien kehittämistä koskevaan tutkimukseen 80 000 mk
- professori Markku Sääksjärven tutkijaryhmä tietojenkäsittelyn kehittymistä suomalaisissa yrityksissä koskevaan tutkimukseen 80 000 mk
- professori Risto Tainion tutkijaryhmä institutionaalista johtamista suoma- laisissa yrityksissä koskevaan tutkimukseen 80 000 mk
- professori Liisa Uusitalo kulttuurin tuotantoa ja markkinointia koskevaan tutkimukseen 20 000 mk

■ OMAISUUDEN UUDELEENSIJOITTAMINEN

Säätiön talouden runkoina olivat toiminnan alkuvuosina Asunto Oy Yrjönka- tu 16² ja Asunto Oy Topeliuksenkatu 7. Säätiön tuloista 40 % tuli Yrjönkadun kiinteistön ja 20 % Topeliuksenkadun kiinteistön vuokratuotoista. Yrjönkatu 16:n osalta mainittakoon vielä, että Helsingin kaupungin rakennusvalvonta- virasto määräsi joulukuussa vuonna 1981, että rakennuksen julkisivun rappauk- set on korjattava ja julkisivu kokonaisuudessaan entisöitävä vuoden 1983 lop- puun mennessä. Tämä suuritöinen julkisivukunnostus maksoi kaikkiaan 969 850 markkaa, mikä vastasi siihen aikaan noin kahden vuoden vuokratuottoja.

²Asunto Oy Yrjönkatu 16 oli kiinteistöosakeyhtiö, jonka koko osakekannan Kauppakor- keakoulu oli ostanut 1940-luvun lopulla. Yhtiön hallitsema rakennus oli arkkitehtitoimisto Grahns, Hedman & Wasastjernan suunnittelema ja valmistunut vuonna 1898. Rakennus on nelikerroksinen liike- ja asuintalo, jossa oli asuinhuoneistoja 14 yht. 831 m², toimisto- huoneita 1 396 m² ja liikehuoneistoja 556 m². Rakennus on luokiteltu ”kaupunkikuvalli- sesti arvokkaaksi rakennukseksi”. Se edustaa 1800- ja 1900-lukujen vaihteen arkkitehtuu- ria katujulkisivujen ollessa pohjoiseurooppalaista renessanssia. Rakennuksen nykyinen omistaja on kiinteistöyhtiö Fastighets Ab Diana.

Asunto Oy
Yrjönkatu 16

Säätiön hallituksessa alettiin 1980-luvun puolivälissä entistä perusteellisemmin pohtia säätiön omaisuuden tuottojen lisäämismahdollisuuksia. Asuinhuoneistojen vuokrasääntelyn osittainen jatkuminen ja toisaalta liike- ja toimistotilojen vuokratason nopea nousu Helsinki-Espoo-Vantaa -alueella olivat keskustelujen lähtökohtia. Hallitus asetti 27.2.1986 erityisen toimikunnan selvittämään ja kehittämään säätiön sijoituspolitiikkaa ja huolehtimaan keräystoiminnan jatkamiseen liittyvistä toimenpiteistä. Toimikuntaan nimettiin hallituksen puheenjohtaja Sakari Yrjönen, varapuheenjohtaja Pentti Herkama, kansleri Jaakko Honko ja rehtori Arvi Leponiemi. Toimikunta otti nimekseen sijoitustoimikunta.

Pohjaselvityksensä tuloksena sijoitustoimikunta totesi, että säätiön kiinteän omaisuuden tuotto oli selvityshetkellä noin 2–2,5 prosenttia ja että tavoitteeksi voitaisiin asettaa 7–7,5 prosentin tuotto. Tämä olisi merkinnyt senhetkisin hinnoin noin 4,5–5 milj. markan tuottoa. Näitten selvitysten ja pohdiskelujen tuloksena sijoitustoimikunta esitti, että hallitus valtuuttaisi toimikunnan suorittamaan tukisäätiön omistamien osakehuoneistojen senhetkisen myyntihinnan arvioinnin ja selvittämään Asunto Oy Yrjönkatu 16 -kiinteistön erilaisen saneerausvaihtoehtojen toteuttamismahdollisuudet ja -kustannukset.

■ ASUNTO OY TOPELIUKSENKATU 7:N OSAKKEIDEN MYYNTI

Tukisäätiön omistuksessa oli Asunto Oy Topeliuksenkatu 7:ssä 30 asuinhuoneistoa ja kolme pientä liikehuoneistoa. Asuinhuoneistoista 23:ssa oli vuokralaisena henkilö, joka joko itse tai jonka perheenjäsen oli virka- tai työsuhteessa korkeakouluun tai Liiketaloustieteelliseen Tutkimuslaitokseen. Vuokralaisille ilmoitettiin henkilökohtaisin kirjein jo keväällä 1986, että tukisäätiö suunnittelee omaisuutensa tuoton lisäämistä voidakseen tehokkaammin tukea korkeakoulun tutkimus- ja opetustoimintaa ja että mahdollisen myynnin tapahtuessa vuokralainen saa etuosto-oikeuden asumaansa tai sitä pienempään huoneistoon. Huoneistomarkkinointi Oy:n suoritettua tukisäätiön omistamien huoneistojen arvioinnin päätti tukisäätiön hallitus 3.9.1986 toteuttaa kyseisten huoneistojen myynnin seuraavalla tavalla.

- Huoneistojen vuokralaisille tarjottiin määräaikainen etuosto-oikeus joko vuokraamaansa tai johonkin toiseen huoneistoon, jonka kohdalla ei etuosto-oikeutta käytetty.
- Ne huoneistot, joiden osalta ei etuosto-oikeutta käytetty, myytiin ulkopuolisille ostajille suoritettuun arviointiin pohjautuvaan hintaan.

Asunto Oy
Topeliuksenkatu 7

Huoneistojen hyvästä sijainnista ja keskimäärin varsin hyvästä kunnosta johdettiin, että jo vuoden 1987 helmikuun loppuun mennessä olivat kaikki myytävänä olleet 28 asuinhuoneistoa myyty. Etuosto-oikeuttaan käytti 10 korkeakoulun henkilökuntaan kuuluvaa vuokralaista. Lähinnä ulkomaisten vierailijaluennoitsijoiden käyttöön tarkoitetut kaksi asuinhuoneistoa ja liikehuoneistot jäivät edelleen tukisäätiön omistukseen.

■ ASUNTO OY YRJÖNKATU 16:N MYYNTI VAIHTOKAUPPANA

Selvitellessään Asunto Oy Yrjönkatu 16 -kiinteistön mahdollista saneerausta ja sen lähtökohtia sijoitustoimikunta totesi, että kiinteistön tontti on vahvistetussa asemakaavassa merkitty asuinkerrostaloalueeksi. Muutos paremman vuokratuoton antavaksi toimisto- ja liikekiinteistöksi edellyttäisi asemakaavan muutosta. Sen käsittely olisi kestänyt arviolta 3–4 vuotta ja olisi lopputulokseltaan epävarma. Asuinhuoneistojen määrän nostamiseen tarvittava kaavamuutos olisi helpommin aikaansaattavissa, jolloin mahdollinen lisärakennusoikeus esimerkiksi ullakkorakentamisen muodossa edellyttäisi saneerauksen painottamista asumisviihtyvyyden ja -tason suuntaan.

Hankittuaan asiantuntijainformaatiota Yrjönkadun kiinteistön saneerausmahdollisuuksista ja -kustannuksista sekä muista kiinteistön arvon säilymistä ja tuoton nostamista koskevista toimenpidevaihtoehdoista sijoitustoimikunta päätyi ehdottamaan tukisäätiön hallitukselle, että Yrjönkadun kiinteistö joko myytäisiin tai vaihdettaisiin parempituottoiseen kiinteistösijoitukseen pääkaupunkiseudulla. Tärkeimpänä perusteluna oli se, että näin menetellen turvattaisiin parhaiten tukisäätiön tarkoituksen kannalta olennainen asia – korkeakoulun tukemisen ja apurahojen jakamisen jatkuminen ilman saneeraus- ja tuottovirran katkeamisen aiheuttamaa keskeytystä.

Saadun informaation perusteella ja tiedossa olevien ostajaehdokkaiden kanssa käytyjen alustavien neuvottelujen jälkeen päätettiin pyytää kirjalliset ostotarjoukset Huoneistokeskus Oy:ltä, Huoneistomarkkinointi Oy:ltä ja Rakennustoimisto A. Puolimatka Oy:ltä. Saatujen tarjousten vertaamisen jälkeen päätti tukisäätiön hallitus yksimielisesti hyväksyä Huoneistokeskus Oy:n tarjouksen. Päätöksen mukaan Asunto Oy Yrjönkatu 16:n osakekanta myytiin Huoneistokeskus Oy:lle vaihtokauppana siten, että ostaja luovutti vaihdossa myyjälle omistamansa Malmintorin Kiinteistöosakeyhtiön osakkeita 1 354 kappaletta oikeuttaen yhteensä 3 491 m² toimistotilojen hallintaan ja 37 pysäköintipaikkaosaketta Malmintorin liikekeskuksessa sekä lisäksi sovitun välirahan käteisenä. Sekä Asunto Oy Yrjönkatu 16:n että Malmintorin Kiinteistöosakeyhtiön osakkeet luovutettiin vaihdossa velattomina. Myyntihetkellä tukisäätiön omistukseen tulleista Malmintorin tiloista oli vuokrattu noin 85 % (2 950 m²).

*Malmintorin
Kiinteistöosakeyhtiö*

Tukisäätiön omaisuuden kiinteistöpainotteisuus on merkinnyt huomattavaa määrää erilaisia kiinteistöasioiden käytännön hoitoon liittyviä tehtäviä. Näissä tehtävissä ovat tukisäätiöllä olleet 1980-luvun jälkipuoliskolla isännöitsijänä KTM Jouni **Lätti** ja 1990-luvun lopulta lähtien kiinteistöpäällikkönä rakennusarkkitehti Juha **Kurki**.

■ MUUT UUDET KIIINTEISTÖSIJOITUKSET

Edellä selostetuilla kiinteistö- ja asuinhuoneistomyyneillä saamallaan varoilla tukisäätiö osti uusia toimisto- ja liikehuoneistotiloja Helsingistä ja Espoosta. Perusajatuksena oli, että toimisto- ja liikehuoneistojen vuokrauskysyntä jatkuu pääkaupunkiseudun alueella vilkkaana ja että uusien tilojen kunnossapito- ja korjauskustannukset pysyvät alhaisina. Uusiin sijoituksiin liittyviä riskejä pyrittiin minimoimaan hankkimalla kiinteistötiloja pääkaupunkiseudun eri kasvukeskuksista (Lauttasaari, Malmin liikekeskus ja Espoon keskusta).

Näitä uusia tiloja olivat:

- 1085 m² toimisto- ja pienteollisuustilaa Kiinteistö Oy Heikkilänaukiosta Lauttasaareissa. Heikkilänaukio mahdollisti uudentyypisenä kiinteistösijoituskohteena vuokralaisriskin hajauttamisen ja jakamisen kerroksittain muiden sijoittajien kanssa joko liike-, toimisto- tai pienteollisuustiloihin.

Kiinteistö Oy
Heikkilänaukio

- 1 494 m² toimistotiloja Kiinteistö Oy Espoontorilta Espoosta. Tilat ovat 12-kerroksisen toimistotornin IV ja V kerroksessa.

Vuoden 1988 toimintakertomuksessaan tukisäätiön hallitus totesi, että helmikuussa 1986 aloitettu työ säätiön omaisuuden uudelleensijoittamiseksi oli saatu toimintavuoden loppuun mennessä suoritetuksi. Tavoitteeksi oli asetettu omaisuuden tuoton nosto 7 prosentiksi lähtötason oltua 1,5–2 prosenttia. Säätiön omistamien asuin-, toimisto- ja liikehuoneistojen nettotuotto oli vuonna 1985 875 000 markkaa (vuoden 1988 rahassa noin 1 000 000 mk). Vuonna 1988 vastaava tuotto oli 2 800 000 markkaa. Omaisuuden tuoton nostamistavoite oli siten saavutettu ja säätiön mahdollisuudet tukea Helsingin kauppa- korkeakoulun tutkimus- ja opetustoimintaa olivat olennaisesti parantuneet.

Kiinteistö Oy
Espoontori

TUEN KASVU 1991–1995

Tukisäätiön omaisuuden uudelleensijoittamisen luomat parantuneet mahdollisuudet tukea Helsingin kauppakorkeakoulua 1990-luvulla ilmenevät seuraavassa taulukossa, jossa on esitetty myönnettyjen apurahojen ja muun tuen määrän kehitys säätiön toiminnan 20 ensimmäisen vuoden aikana (suluissa vuoden 2003 rahan arvossa):

1975	300 000 mk	(220 000 euroa)
1978	300 000 mk	(155 000 euroa)
1981	500 000 mk	(180 000 euroa)
1984	700 000 mk	(195 000 euroa)
1987	1 800 000 mk	(460 000 euroa)
1990	2 800 000 mk	(595 000 euroa)
1993	2 800 000 mk	(540 000 euroa)

Korkean inflaation aikana nimellinen tuki oli lähes kymmenkertaistunut. Toisaalta tuki oli reaalisestikin kasvanut 2,5 -kertaiseksi samana ajanjaksona.

■ KANSAINVÄLISTYMISEN JA JATKO-OPINTOJEN TUKEMINEN

Lisääntyneille tukimahdollisuuksille löytyi selkeitä käyttökohteita korkeakoulun voimakkaan kansainvälistymiskehityksen jatkumisen myötä. Korkeakoulussa suoritettu tutkimustoiminta, tutkijoiden ja opettajien konferenssimatkat, kansainvälinen opiskelijavaihto ja opetuksen kehittämishankkeet saivat kaikki 1990-luvun alkuvuosina selkeästi enemmän tukea kuin 1980-luvulla. Korkeakoulun opetustoiminta vierailijakielillä lisääntyi voimakkaasti ja jatko-opintojen tehostamiseen kiinnitettiin yhä enemmän huomiota.

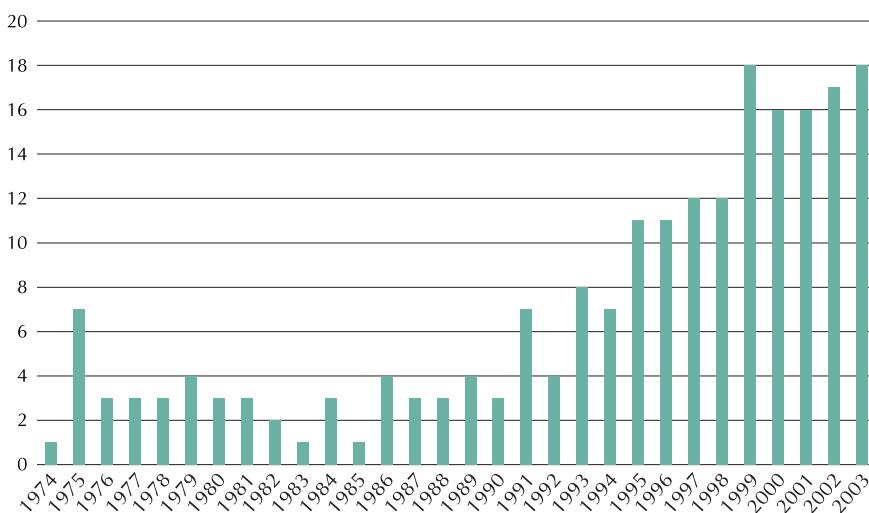

Vuosikymmenen alun laman seurauksena valtion talouden tila oli vaikea. Kansainvälistyvän korkeakoulun perusbudjettiin oli luvassa, ainakin reaalisesti, lähinnä vain supistuksia. Tukisäätiössä tehtiinkin vuonna 1993 päätös, jonka mukaan korkeakoululle ja sen lähipiirissä toimiville omaisuustuotoista myönnettävät apurahat ja muu tuki pidettiin uudella noin 2,5–3 milj. markan tasolla myös vuosina 1993–1995.

Laman syvenemisen yhtenä seurauksena oli jatko-opinnoista kiinnostuneiden henkilöiden määrän lisääntyminen. Jatko-opintojen tehostamistoimien ja opiskelijamäärän lisäyksen seurauksena kauppa korkeakoulussa väitelleiden määrä lähti selkeään kasvuun 1990-luvun alun jälkeen. Vuotuinen väitelleiden määrä on nykypäivänä kuusinkertainen 1990-luvun alun tilanteeseen verrattaessa.

Seuraavassa pylväskaaviossa on esitetty Helsingin kauppa korkeakoulusta vuosina 1974–2003 valmistuneiden tohtorien määrä:

Helsingin kauppa korkeakoulusta valmistuneet tohtorit 1974–2003

Kysynnän lisääntyessä tukisäätiö pyrki omalta osaltaan tukemaan kehitystä ja julisti haettavaksi kokopäiväiseen jatko-opintojen harjoittamiseen tarkoitettuja apurahoja unohtamatta perinteisten osapäivätutkimus-, konferenssimatka- ja kielentarkastusapurahojen merkitystä usein hyvin niukalla budjetilla toimiville jatko-opiskelijoille. Voidaankin todeta lähes kaikkien kauppa korkeakoulusta 1990-luvun alun jälkeen väitelleiden voineen jossain opintojen vaiheessa luottaa tukisäätiön tukeen opintoedellytysten yhtenä turvaajana.

Eräänä tukisäätiön monipuolisen tuen yksityiskohtana voidaan 1990-luvun alkuun liittyen mainita tukisäätiön lahjoittamat Helsingin kauppa korkeakoulun osuudet Suomen Saksan Instituutin, Suomen Pietarin Instituutin ja Suomen Viron Instituutin peruspääomiin. Suomen ulkomailla sijaitsevien kulttuuri-instituuttien perustajajäseniksi on usein pyydetty myös korkeakouluja ja yliopistoja.

■ VÄITÖSKIRJAPALKINTO

Jatko-opiskelijoiden kannustamiseksi tukisäätiön hallitus ryhtyi loppuvuodesta 1995 toimiin erityisen tunnustuspalkinnon myöntämiseksi vuoden parhaasta jatko-opinnäytteestä Helsingin kauppakorkeakoulussa. Säätiön hallitus pyysi korkeakoulun tutkimuksen kehittämisryhmältä esityksen vuosien 1994 ja 1995 parhaista jatko-opinnäytteistä. Keväällä 1996 tukisäätiön hallitus myönsi ensimmäisen väitöskirjatunnustuspalkinnon KTT Jukka **Heikkilälle** vuoden 1995 parhaasta väitöskirjatutkimuksesta Helsingin kauppakorkeakoulussa. Väitöskirjapalkinto on jaettu siitä lähtien vuosittain.

■ TILAT TOHTORIKOULUTUKSELLE JA VIERASHUONEISTOJEN HANKINTA

Tukisäätiön omistuksessa Asunto Oy Aapolassa Etu-Töölössä olleet kolme huoneistoa, yhteensä 365 m², vapautuivat Liiketaloudelliselta tutkimuslaitokselta vuonna 1990. Tämän jälkeen huoneistot kunnostettiin ja vuokrattiin korkeakoululle. Tiloissa toimi koko 1990-luvun menestyksellisesti Helsingin kauppakorkeakoulun tohtorikoulutuskeskus, joka on valtaosin vastannut korkeakoulun tohtorituotannosta.

Korkeakoulun kansainvälistymisen ja erityisesti tutkija-, opettaja-, ja opiskelijavaihdon kehittämisen eräänä esteenä ollutta vierasasuntopulaa pohdittiin vuosikymmenen vaihteessa myös tukisäätiön hallituksessa. Säätiön hallitus päättikin hankkia asianmukaisten kulkuyhteyksien päästä lisää vierashuoneistoja korkeakoululle vuokrattavaksi. Tähän tarkoitukseen hankittiin ja saneerattiin, aiemmin jo kyseisessä käytössä olleiden kahden huoneiston lisäksi, kolme huoneistoa Etu-Töölöstä vuonna 1991. Huoneistojen käyttö on ollut intensiivistä.

■ LAHJOITUKSIA JA UUSIA ERIKOISRAHASTOJA

Vuonna 1987 oli perustettu **Salmi, Virkkunen & Helenius Oy:n** rahasto, jonka tarkoituksena on kehittää ja kannustaa Helsingin kauppakorkeakoulussa suoritettavaa tilintarkastusta, kirjanpitoa ja tilinpäätöskäytäntöä käsittelevää tutkimusta, opetusta ja opiskelua antamalla apurahoja tutkimuksiin, kirjoi-

hin, opinnäytteisiin ja esitelmiin. Yhtiön nimen muututtua yhdistymisten seurauksena rahaston nimi muutettiin vuonna 1996 SVH Coopers & Lybrand Oy:n rahastoksi ja vuonna 1998 edelleen SVH PricewaterhouseCoopers Oy:n rahastoksi sekä lopulta vuonna 2001 **PricewaterhouseCoopers Oy:n rahastoksi**. Yhtiö on kartuttanut erikoisrahastoaan sen perustamisesta saakka lähes poikkeuksetta vuosittain. Lisäksi yhtiö on ohjannut rahastoon 40- ja 50-vuotisonnitellulahjoituksensa sekä johtohenkilöidensä merkkipäiväonnitteluja ja rahasto onkin nykyisin tukisäätiön suurin erikoisrahasto lähes 600 000 euron pääomallaan.

1990-luvun puolivälissä tukisäätiöön perustettiin kolme uutta erikoisrahastoa. Vuonna 1995 perustetun **kansleri Jaakko Hongon rahaston** tarkoituksena on Helsingin kauppakorkeakoulun opiskelijoiden, erityisesti jatko-opiskelijoiden, kansainvälistymisen edistämiseksi myöntää apurahoja kauppatieteellisiin tutkimuksiin ja opintoihin sekä seminaarien järjestämiseen. Edelleen vuonna 1995 perustettiin **Arthur Andersen & Co:n rahasto**, jonka tarkoituksena on kehittää ja kannustaa Helsingin kauppakorkeakoulussa suoritettavaa tutkimusta, opetusta ja opiskelua, joka käsittelee tilintarkastusta ja tuloslaskentaa sekä oikeustiedettä, erityisesti vero-oikeutta. Vuonna 1996 perustetun **Oy G.W. Sohlberg Ab:n rahaston** tarkoituksena puolestaan on apurahoja myöntämällä kehittää ja kannustaa Helsingin kauppakorkeakoulussa edustettuina olevilla tieteenaloilla harjoitettavaa tutkimusta ja opiskelua, myös kauppatieteelliseen perustutkintoon tähtäävänä tai liittyvänä. Erityisesti huomioon otetaan tutkimukset ja opinnot, jotka tähtäävät yhtiön kulloinkin voimassa olevan yhtiöjärjestyksen mukaisten toimialojen kehittämiseen tai niihin perehtymiseen.

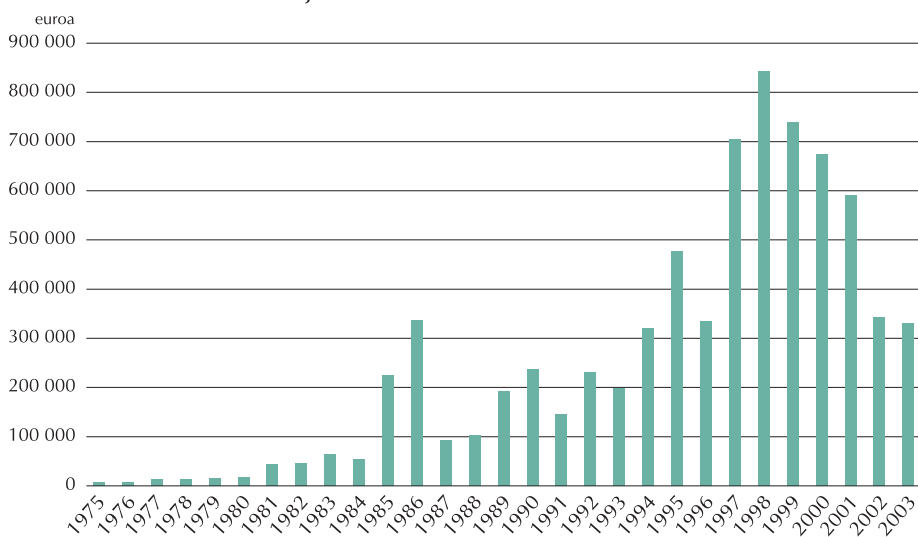
Merkkipäivärahastoon saaduista lahjoituksista voidaan mainita esimerkkinä vuodelta 1993 Markkinointi Topitörmä Oy:n 30-vuotisonnitellulahjoitukset, jotka kohdennettiin merkkitavaramainontaa käsitteleviin pro gradu -tutkielmiin ja vastaavasti myöhemmin **PublicisTörmä Oy:ksi** muuttuneen yhtiön 40-vuotisonnitellulahjoitukset vuodelta 2003.

Suomen Yhdyspankki Oy lahjoitti vuosina 1988–1989 yhteensä 261 000 markkaa käytettäväksi ohjaaja-apurahoina niiden tutkimushankkeiden toteuttamiseen, jotka sisältyvät pankin tukemaan kauppatieteellisen alan jatkokoulutusohjelmaan. **Vaisala Oy:n** tuki Helsingin kauppakorkeakoulussa tehtyjen opinnäytteiden edistämiseen oli 1990-luvun aikana yhteensä lähes 1 000 000 markkaa. Lisäksi on yksittäisenä lahjoittajana vielä mainittava **Tilintarkastusyhteisö Price Waterhouse**, joka teki vuonna 1995 merkittävän sitoumuksen seuraavina viitenä vuotena tukisäätiölle myönnetystä yhteensä 335 000 markan lahjoituksesta tilintarkastuksen tutkimuksen ja opetuksen kehittämiseen. Varoilla tuettiin merkittävästi korkeakoulun vuonna 1996 perustamaa tilintarkastuksen tutkimuksen ja opetuksen professuuria, jonka ensimmäisenä hoitajana toimi KTT Veijo **Riistama**.

Vuonna 1995 järjestettiin tukisäätiön toimesta keräyskampanja globalisoituvan kilpailun ja Suomen EU-jäsenyyden yrityksille mukanaan tuoman toimintaympäristön yhä nopeamman muutoksen hengessä. Tutkimuksen ja opetuksen jatkuvan kehittämisen kansainvälisten mittojen mukaan todettiin vaativan korkeakoululta yhä enemmän resursseja. Toisaalta todettiin supistuviksi julkisen sektorin mahdollisuudet rahoittaa esim. tutkijoiden, opiskelijoiden ja opettajien lisääntyvää kansainvälistä vaihtoa. Juuri koetun syvän laman jälkimainingeissa suoritettu lahjoituskeräys tuotti noin 300 000 markkaa korkeakoulun tutkimus- ja opetustoiminnan edistämiseen.

Seuraavassa pylväskaaviossa on esitetty tukisäätiön saamat lahjoitukset vuosina 1975–2003 vuoden 2003 rahan arvossa:

Saadut lahjoitukset 1975–2003 (vuoden 2003 rahassa)

■ MUUTOKSIA HALLINNOSSA

1980-luvun lopulla säätiön hallinnossa tapahtui eräitä muutoksia. Perustamisesta lähtien tilintarkastajana ollut KTM, KHT Olle V. Salmi kuoli vuonna 1987. Hänen tilalleen varsinaiseksi tilintarkastajaksi tuli KTM, KHT Aunus **Salmi**. Hallituksen perustajajäsen KTT h.c. Eino Hirvonen kuoli vuonna 1988 ja hänen tilalleen hallituksen jäseneksi valittiin pääjohtaja, KTM, sittemmin KTT h.c. Ahti **Hirvonen** myöhemmin samana vuonna.

1990-luvun alkuvuosina tapahtui useita muutoksia. Valtuuskunnan puheenjohtajana säätiön perustamisesta saakka toiminut kansliapäällikkö Jaakko Numminen jäi pois vuoden 1991 lopussa. Valtuuskunnan puheenjohtajana toimi vuodet 1992–1995 ylijohtaja Markku **Linna**, jonka jälkeen valtuuskunnan puheenjohtajaksi valittiin vuoden 1996 alusta toimitusjohtaja, kauppaneuvos Heikki **Timonen**. Rehtori Arvi Leponiemen tilalle uudeksi hallituksen jäseneksi tuli vuonna 1991 rehtori ja sittemmin kansleri Fedi **Vaivio**. Säätiön perustamisesta lähtien hallituksen jäsenenä ollut ylijohtaja Kalervo Hentilä ve-

Tukisäätiön hallitus vuonna 2004: Alarivissä vasemmalta Matti Lehti (varapuheenjohtaja), Pentti Herkama (puheenjohtaja), Eero Kasanen. Ylärivissä vasemmalta Matti Vuoria, Aatto Prihti, Ahti Hirvonen, Veikko Jääskeläinen ja säätiön toimitusjohtaja Arto Mäenmaa

täytyi hallituksesta vuoden 1993 lopussa. Vuoden 1994 alussa uusina hallituksen jäseninä aloittivat rehtori Veikko **Jääskeläinen** ja kansliapäällikkö, varatuomari Matti **Vuoria**.

Säätiön perustamisesta lähtien hallituksessa olleet kansleri Jaakko Honko ja hallituksen puheenjohtaja, pääkonsuli Sakari Yrjönen vetäytyivät hallituksesta vaiherikkaiden 21 vuoden jälkeen vuoden 1995 lopussa. Säätiön hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi valittiin vuoden 1996 alusta aiemmin varapuheenjohtajana toiminut vuorineuvos, KTT h.c. Pentti Herkama. Vuoden 1996 alussa tukisäätiön hallituksessa aloittivat kansleri Aatto **Prihti** ja säätiön varapuheenjohtajaksi valittu toimitusjohtaja, KTT Matti **Lehti**. Kansleri Fedi Vaivion jäätyä pois säätiön hallituksesta vuoden 1996 lopussa valittiin rehtori Eero **Kasanen** säätiön hallituksen jäseneksi vuoden 1997 alusta lähtien.

Hallintojohtaja, KTM Matti Sarakontu vetäytyi tukisäätiön toimitusjohtajan tehtävistä vuoden 1990 lopussa korkeakoulun hallintojohtajan tehtävien lisääntyneen työtaakan vuoksi. Hänen toimitusjohtajakaudellaan 1986–1990 tukisäätiön toiminta oli merkittävästi aktivoitunut ja omaisuuden uudelleensijoittaminen oli tapahtunut menestyksellisesti. Tämän jälkeen hän oli tukisäätiön hallituksen jäsen vuosina 1991–1993 korvaten vuodesta 1985 hallituksen jäsenenä olleen professori Markku **Koskelan**. Tukisäätiön hallituksen päätöksellä uudeksi toimitusjohtajaksi valittiin KTM Arto **Mäenmaa** 1.1.1991 alkaen.

UUSIA TUKIMUOTOJA 1996–2003

■ TUKI KASVAA JA MONIPUOLISTUU

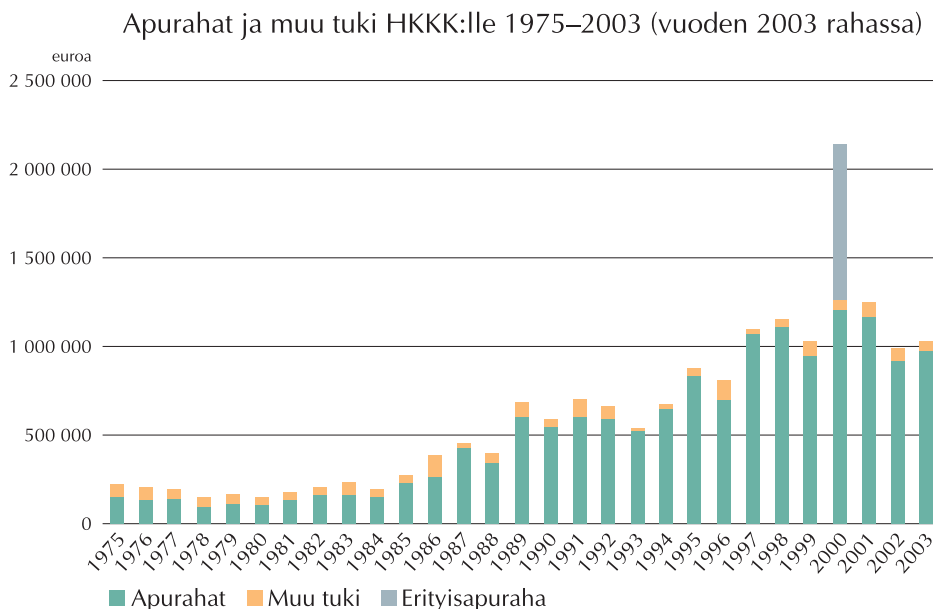
1990-luvun loppupuolella ja 2000-luvun alussa yhä voimakkaammin kansainvälistyvälle korkeakoululle ja sen piirissä toimiville myönnettyjen apurahojen ja muun tuen määrä nousi edelleen. Tukisäätiön omaisuustuotoista 1990-luvun alussa myönnetty 2,5–3 milj. markan vuotuinen tuki nousi vuosikymmenen lopulla 4–4,5 milj. markan tasolle. Vuodelle 2004 omaisuustuotoista tehty varaus on jo yli 800 000 euroa eli reaalisesti lähes nelinkertainen 30 vuoden takaiseen lähtökohtaan verrattuna. Lisäksi elinkeinoelämän ja korkeakoulun yhteistyön jatkuvasti syventyessä on yritysten lahjoittamista varoista myönnettyjen opinnäyteapurahojen kappalemäärä ja yhteissumma moninkertaistunut. Näiden lahjoitusvaroista jaettujen opinnäyteapurahojen määrä oli esimerkiksi vuonna 2000 noin 2 milj. markkaa. Näin ollen tukisäätiön myöntämän kokonaistuen määrä on viime vuosina vaihdellut noin 5,6–7,2 milj. markan eli 1–1,2 milj. euron välillä. Tämä ilmenee seuraavasta taulukosta, jossa on esitetty apurahat ja muu tuki HKKK:lle vuosina 1996–2003 (suluissa vuoden 2003 rahan arvossa):

1996	4 200 000 mk	(805 000 euroa)
1997	5 800 000 mk	(1 095 000 euroa)
1998	6 200 000 mk	(1 150 000 euroa)
1999	5 600 000 mk	(1 030 000 euroa)
2000	12 100 000 mk	(2 140 000 euroa)
2001	7 200 000 mk	(1 245 000 euroa)
2002	985 000 euroa	(995 000 euroa)
2003	1 035 000 euroa	(1 035 000 euroa)

Vuoden 2000 poikkeuksellisen suuri tuki sisältää korkeakoululle myönnetyn 5 milj. markan erityisapurahan, josta myöhemmin lisää tämän luvun yhteydessä.

Tukisäätiön vuotuinen kokonaistuki Helsingin kauppakorkeakoululle ja sen piirissä toimiville henkilöille on 30 vuoden aikana reaalisesti viisinkertaistunut. Säätiö on historiansa aikana myöntänyt erilaisia apurahoja ja muuta tukea vuoden 2003 rahan arvossa yhteensä yli 17 600 000 euroa.

Seuraavassa pylväskaaviossa on esitetty tukisäätiön vuosina 1975–2003 myöntämät apurahat ja muu tuki vuoden 2003 rahan arvossa:

Myönnettyjen apurahojen jakautuminen eri kohdealueisiin oli vuosina 1996–2003 seuraava:

- tieteellinen tutkimustyö ja opinnäytetutkimukset 55 %
- opetuksen kehittämishankkeet 5 %
- ulkomaiset tutkimus- ja konferenssimatkat 10 %
- kansainvälinen opiskelijavaihto 5 %
- erityisapuraha opetussalien varusteluun ja sapattivapaat ym. 20 %
- muut tarkoitukset (mm. promootiot ja henkilökuntatilaisuudet) 5 %

Tuen kohdealueet olivat edelleen pääsääntöisesti alkuperäisen laajan tehtävämäärittelyn mukaisia, mutta perinteisempien tutkimuksen ja opetuksen kehittämistä edistävien tukimuotojen lisäksi myös useita uusia tukimuotoja otettiin käyttöön. Uusia tukimuotoja aloitettiin muun muassa erilaisten tunnustus-palkintojen, merkittävän kertaluontoisen varusteluapurahan, sapattivapaajärjestelmän rahoittamisen sekä nimikkosalikeräysten muodossa. Lisäksi tukisäätiön ja Helsingin kauppakorkeakoulun rahastojen yhteistyöllä kehiteltiin Etu-Töölössä kiinteistösijoitushankkeita, joiden avulla edistettiin korkeakoulun käyttämien toimitilojen kokonaisuuden toimivuutta turvaten samalla tukisäätiön tulovirtoja. Kyseisistä kiinteistösijoituksista lisää myöhemmin Omaisuudenhoito -luvun yhteydessä.

■ HARJOITTELIJAT EU:N TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMESSA

Eräänä esimerkkinä tukisäätiön joustavasti aloittamista tukimuodoista voidaan mainita kauppakorkeakoulun opiskelijoiden harjoittelu Euroopan tilintarkastustuomioistuimessa. Vuodesta 1996 alkaen Euroopan tilintarkastustuomioistuin Luxemburgissa on vastaanottanut suomalaisharjoittelijoita eri alojen korkeakouluista. Tilintarkastustuomioistuimen jäsen, KTM Aunus Salmi, Helsingin kauppakorkeakoulu ja tukisäätiö ovat yhteistyössä mahdollistaneet kahden-toista opiskelijan 3–4 kuukauden harjoittelun, jonka aikana osa harjoittelijoista on osallistunut tarkastustyöhön, osa valmistellut pro gradu -tutkielmaansa tai tehnyt projektiluontoista tutkimusta. Tuloksena on syntynyt EU:lle hyviä selvityksiä EU:n varainhoitoon ja tilintarkastukseen liittyvistä aiheista. Harjoittelijoilla on vastaavasti ollut mahdollisuus näköalapaikalta tutustua EU:n työskentelyyn, luoda kontaktiverkkoa ja parantaa kielitaitoaan.

*Tunnustuspalkintojen
jako Helsingin
kauppakorkeakoulun
avajaisissa 2004.*

■ UUDET TUNNUSTUSPALKINNOT

Vuoden väitöskirjapalkinnon jakamisen lisäksi tukisäätiön hallitus päätti kannustaa tunnustuspalkinnoin muitakin esimerkillisesti korkeakoulun toimintaa edistäneitä toimintoja ja henkilöitä. Vuonna 1997 jaettiin ensimmäisen kerran vuoden tutkijan, vuoden jatko-opintojen ohjaajan, vuoden opettajan ja vuoden hallintohenkilön tunnustuspalkinnot. Kyseiset tunnustuspalkinnot on sen jälkeen jaettu korkeakoulun avajaisten yhteydessä vuosittain.

■ NIMIKKOSALIKERÄYKSET

Valtion kiinteistölaitos toteutti omistamansa korkeakoulun päärakennuksen perusteellisen peruskorjauksen vuosina 1997–1998. Perinteikäs rakennus oli palvellut kauppakorkeakoulua jo lähes viiden vuosikymmenen ajan. Päärakennus entisöitiin ulkoisesti entiseen asuunsa ja talon runko varustettiin uusim-

Nokia-sali

mallalla tekniikalla ottaen huomioon myös tulevaisuuden teknisten mitoitusten vaatimukset. Valtion budjettivarat takasivat korkeakoululle opetussalien normaalin perusvarustelutason. Tässä yhteydessä korkeakoulun ja tukisäätiön välisen neuvottelujen seurauksena päätettiin järjestää vuonna 1998 keräyskampanja, jolla "pyritään varmistamaan korkeakoulun uusittavan pääarakennuksen salien opetus- ja opiskeluteknologisten valmiuksien ajanmukainen ja laadukas taso". Neuvottelujen aikana syntyi ajatus nimikkosalikampanjasta. Tämän seurauksena korkeakoulun opetussalit nimettiin kolmeksi vuodeksi keräykseen osallistuneiden yhteisöjen nimikkosaleiksi.

Lahjoitusten vastaanottaminen organisoitiin tukisäätiön kautta ja keräystoimikuntana toimi tukisäätiön hallitus. Osa korkeakoulun professorikunnasta osallistui keräystoimintaan. Käytännön organisoinnissa toimivat yhteistyössä tukisäätiön ja korkeakoulun markkinointi- ja viestintäyksikön toimihenkilöt. Hyvässä kansantalouden kasvuvaiheessa toteutettu keräys tuotti 1,7 milj. markkaa, minkä summan tukisäätiö lahjoitti lyhentämättömänä korkeakoululle. Lähes kaikki pääarakennuksen opetussalit tulivat nimikoiduiksi jo tässä nimikkosalikampanjan ensi vaiheessa. Suurimpina yksittäisinä nimikkosalitukijoina olivat Nokia Oyj, Tieto Corporation Oyj (nykyisin TietoEnator Oyj), SVH Coopers & Lybrand Oy (nykyisin PricewaterhouseCoopers Oy), Jenny ja Antti Wihurin rahasto, Saastamoisen säätiö ja Yrjö Jahnssonin säätiö.

Nimikkosalikampanjan toinen vaihe toteutettiin korkeakoulun Arkadia -rakennuksen peruskorjauksen merkeissä vuonna 1999. Opetussalien ajanmukaiseen

ja laadukkaaseen varustamiseen vastaanottivat lahjoituksia sekä tukisäätiö että korkeakoulu. Opetussalit nimettiin jälleen kolmeksi vuodeksi lahjoittaja-yhteisöjen nimikkosaleiksi. Tukisäätiö lahjoitti vastaanottamansa 500 000 markkaa edelleen lyhentämättömänä korkeakoululle. Nimikkosalikampanjan kolmannen vaiheen toteutti korkeakoulu Chydenia-rakennuksen peruskorjauksen ja uudisrakentamisen yhteydessä vuonna 2000.

■ ERITYISAPURAHA HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULULLE

Korkeakoulun peruskorjattavien rakennusten opetusteknologian ja muun varustamisen rahoittaminen sisälsi hyvin sujuneesta nimikkosalikampanjasta huolimatta edelleen huomattavia taloudellisia haasteita. Tukisäätiön hallitus oli, rehtoria kuultuaan, hyvin perillä korkeakoulun strategiseen kehittämiseen liittyvistä hankkeista ja tässä vaiheessa erityisesti poikkeuksellisesta rakennusten perättäisten peruskorjausten korkeakoulun taloudelle tuomasta rasituksesta. Tässä tilanteessa tukisäätiön hallitus totesi vuonna 1999 säätiön osakesalkun edellisvuosien hyvin tyydyttävän arvon kehityksen tarvittaessa mahdollistavan kertaluontoisen erityisapurahan korkeakoululle. Säätiön hallitus esittikin valtuuskunnalle, että vuoden 2000 talousarvioon varattaisiin käyttörahastosta viiden miljoonan markan kertaluontoinen erityisapuraha korkeakoulun peruskorjattavien rakennusten ajanmukaisen ja laadukkaan varustelutason turvaamiseksi. Tämä historiallinen, vuotuisen omaisuustuotosta myönnettävän tuen kertaluonteisesti yli kaksinkertaistanut 5 milj. markan tuki myönnettiin Helsingin kauppakorkeakoululle erityisapurahana vuonna 2000. Kyseisenä vuonna tukisäätiön apurahat ja muu tuki korkeakoululle ja sen piirissä toimiville oli peräti 12,1 milj. markkaa.

■ SAPATTIVAPAATUKI

Korkeakoulussa 2000-luvun alussa aloitettua sapattivapaajärjestelmää tukisäätiö on tukenut yhteensä 420 000 eurolla vuosina 2002–2004. Järjestelmän tarkoituksena on antaa korkeakoulun henkilökuntaan vakinaisesti kuuluville tutkijoille, opettajille sekä hallinto- ja asiantuntijatehtävissä toimiville henkilöille mahdollisuus keskittyä päätoimiseen tutkimus- ja kehittämistyöhön Helsingin kauppakorkeakoulun strategisilla tehtäväalueilla muista tehtävistä vapautettuna.

Sapattivapaamahdollisuudella pyritään motivoimaan henkilöstöä ja täten edistämään korkeakoulun kilpailukykyä ja toiminnan laadukkuutta. Sapattivapaa voidaan myöntää tehtävästä riippuen 3-12 kuukauden ajaksi. Sapattivapaalla ovat vuosien 2002-2004 aikana olleet professorit **Liisa Uusitalo**, Pertti **Haaparanta** ja Pekka **Korhonen** sekä lehtorit Maija **Tammelin** ja Leena **Louhiala-Salminen**.

Liisa Uusitalo

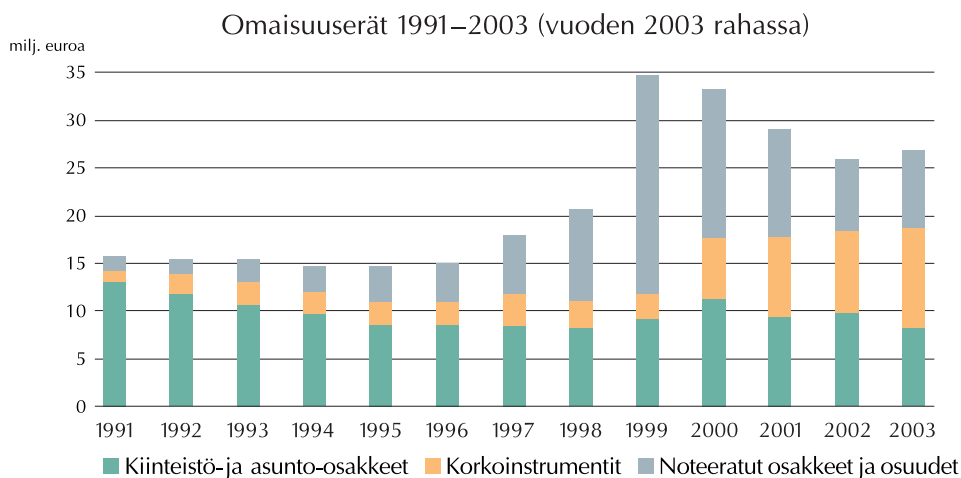
OMAISUUDENHOITO

■ OMAISUUSLAJIPAINOTUKSET

Tukisäätiön sääntöjen mukaan ”säätiön varat on sijoitettava silmällä pitäen sijoituksen varmuutta, tuottavuutta ja arvon säilyvyyttä”. 1970- ja 1980-luvut olivat vielä korkean inflaation aikaa ja täten tukisäätiökin, monien säätiöiden perinteiseen tapaan, turvasi omaisuutensa reaaliarvoa ja tulovirtoja pääsääntöisesti kiinteistösisijoituksin. Rahamarkkinoiden vapauduttua 1980-luvun lopulla muuttui säätiöidenkin näkökulma monipuolisempaa omaisuuslajipainotusta suosivammaksi. Pörssiosakkeiden positiivinen arvon kehitys 1990-luvulla mahdollisti tukisäätiön sijoitusten omaisuuslajipainotusten tasapainottamisen. 1990-luvun jälkipuoliskolla hankittiin pienehköjä eriä yksittäisiä pörssiosakkeita sekä tehtiin uusia ja myytiin aikaisempia kiinteistösisijoituksia. 2000-luvun vaihteessa tukisäätiö realisoi merkittävän määrän eräitä teknologiaosakkeita varautuen näin osin myös mahdollisiin uusiin kiinteistösisijoituksiin. Kun kiinteistö- ja asunto-osakkeet olivat 1990-luvun alussa muodostaneet noin 90 % säätiön omaisuuden markkina-arvosta, oli niiden osuus vuoden 2003 lopussa noin 30 %. Myös korkoinstrumentit sekä noteeratut osakkeet ja osuudet olivat tuolloin molemmat noin kolmanneksen.

Tukisäätiön omaisuuden markkina-arvo on 30 vuoden aikana noin kolminkertaistunut vuoden 2003 rahan arvossa tarkasteltuna. Omaisuuden markkina-arvo oli vuoden 2003 lopussa noin 26 miljoonaa euroa. Säätiö sijoittaa edelleen varojaan kiinteistö- ja asunto-osakkeisiin, korkoinstrumentteihin sekä noteerattuihin osakkeisiin ja osuuksiin.

Seuraavassa pylväskaaviossa on esitetty tukisäätiön omaisuuserien arvon kehitys vuosina 1991–2003 vuoden 2003 rahan arvossa:

■ VUOKRA- JA KORKOTUOTOT LAMA-AJAN 1991–1995 TURVANA

Rahamarkkinoiden vapautumisen seurauksena kehittyneen varallisuusarvojen ”kuplan” puhkeaminen ja idänkaupan dramaattinen romahdus Neuvostoliiton hajottua aiheuttivat suuria sopeutumisongelmia kotimarkkinoiden kysynnälle 1990-luvun alussa. Liike- ja toimistotilojen kysyntä laski voimakkaasti moninkertaistaen tyhjän toimitilan määrän. Tämä näkyi luonnollisesti myös vuokrattavista tiloista saaduissa vuokrissa, jotka laskivat kymmeniä prosentteja – paikoitellen jopa puolittuivat. Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoihin kohdistui siten painetta arvonalennuksiin, joita sitten yleisesti tehtiin – tukisäätiölläkin.

Tukisäätiön talouden perustana toimivat vuosikymmenen vaihteessa hankituista Malmintorin Kiinteistöosakeyhtiön, Kiinteistö Oy Espoontorin ja Kiinteistö Oy Heikkilänaukion vuokrattavista yhteensä 6 060 m²:n toimitiloista saadut vuokratuotot, jotka vuosina 1991–1995 muodostivat keskimäärin noin 65 % säätiön sijoitusomaisuuden juoksevista tuotoista. Kyseisten tilojen kokonaisvuokrausaste nousi vähitellen vuosikymmenen alun 70 prosentin tasosta vuosikymmenen puoliväliin mennessä noin 90 prosenttiin, mikä kehitys oli maassa yleisesti vallinneissa oloissa tyydyttävää. Säätiön vuokralaiset olivat pääsääntöisesti hyviä ja luotettavia vuokranmaksajia. Toisaalta kansantalouden huonon kehityksen seurauksena vuokratasojen yleinen lasku toi myös tukisäätiön toimintaan ensin vuokranmaksun myöhäistämiset, sitten määräaikaiset vuokrahelpotukset ja vuokrankorotusten väliin jättämiset sekä lopuksi selvät vuokranalennukset.

Tukisäätiöltä pidettiin aktiivista kontaktia vuokralaisiin kassavirtaan kohdistuvien voimakkaiden vähennyspaineiden minimoimiseksi. Vuosikymmenen puoliväliä lähestyttäessä vuokrasopimusten jatkaminen ja uusien sopimusten tekeminen tiesivät kuitenkin lähes aina aiemmin saadun vuokratason selkeää laskua. Aikaa kuvaavina yksityiskohtina voidaan lisäksi mainita, että Kiinteistö Oy Heikkilänaukiossa tukisäätiö ja muut pääosakkaat lunastivat etujensa turvaamiseksi joitakin vaikeuksiin ajautuneita velallisia pienosakkaita ulos yhtiöstä ja että Kiinteistö Oy Espoontorilla tukisäätiö teki lyhyeksi jääneen pientoimistojen vuokrauskokeilun.

Edellä kuvatuista yleisen talouden vaikeista vuosista huolimatta vuokrasopimusten kokonaistuotto riitti takaamaan vahvan pohjan korkeakoululle annetun tuen pitämiseksi koko 1990-luvun alkupuoliskon vuosikymmenen vaihteesta lähtien mahdollistuneella noin kolmen miljoonan markan tasolla.

Kansantalouden epätasapainotilanteen seurauksena yleinen korkotaso nousi 1990-luvun alussa voimakkaasti. Rahamarkkinatalletuksille sai korkeaa noin 10–11 % reaalikorkoa. Tukisäätiön likvidejä varoja sijoitettiin vähitellen myös korkean tuoton antaneisiin joukko- ja vaihtovelkakirjalainoihin. Harvoissa toteutuneissa osakeanneissa tukisäätiö oli pääsääntöisesti mukana merkitsijänä. Pörssiosakesalkusta myytiin pois pieniä eriä ja vuosikymmenen puolivälissä suoritettiin jälleen lisäostoja. Lisäksi tukisäätiö oli vuosikymmenen alussa merkittävänä perustajaosuudenomistajana Suomeen sijoittavassa osakerahastossa ja sijoitti vähäisessä määrin varoja ulkomaisiin osakerahastoihin.

■ NOUSUKAUSI JA UUDET KIINTEISTÖSIJOITUKSET 1996–2003

1990-luvun alun laman jälkeen alkanut talouskasvu jatkui Suomessa Nokia-ilmion myötä voimakkaana koko 1990-luvun lopun ajan. Taloudellinen nousukausi kuumeni lopulta vuonna 2000 pörssiosakkeiden, erityisesti teknologia-osakkeiden, korkeaan kurssihuippuun ja sitä seuranneeseen osakekurssien usean vuoden laskuun ja heikon talouskasvun vaiheeseen.

Tukisäätiön omistamissa vuokrattavissa toimitiloissa oli keskellä talousnousua vuosina 1997–1998 säätiöille tyypillisen jälkisyklistä aikaisempaa alhaisempi noin 70 % kokonaisvuokrausaste. Tämä aiheutui merkittävän yksittäisen vuokralaisen toimitilavaihdosta. Vuokrausaste nousi vuoden 1999 alussa taas yli 90 prosentin jatkaen nousuaan aina vuoden 2003 lopun 99 prosenttiin. Netto-vuokratuottojen osuus tukisäätiön sijoitusomaisuuden juoksevista tuotoista kuitenkin laski ollen keskimäärin noin 55 % vuosina 1996–2003 ja noin 45 % vuonna 2003. Laskevasta korkotasosta huolimatta korkotuottojen määrä kasvoi 2000-luvun alussa säätiön myytyä pörssiosakkeita. Lisäksi pörssiyritysten maksamat osingot olivat vuosina 1999–2003 selvästi edellisvuosia suurempia eräiden yritysten maksettua huomattavia lisäosinkoja.

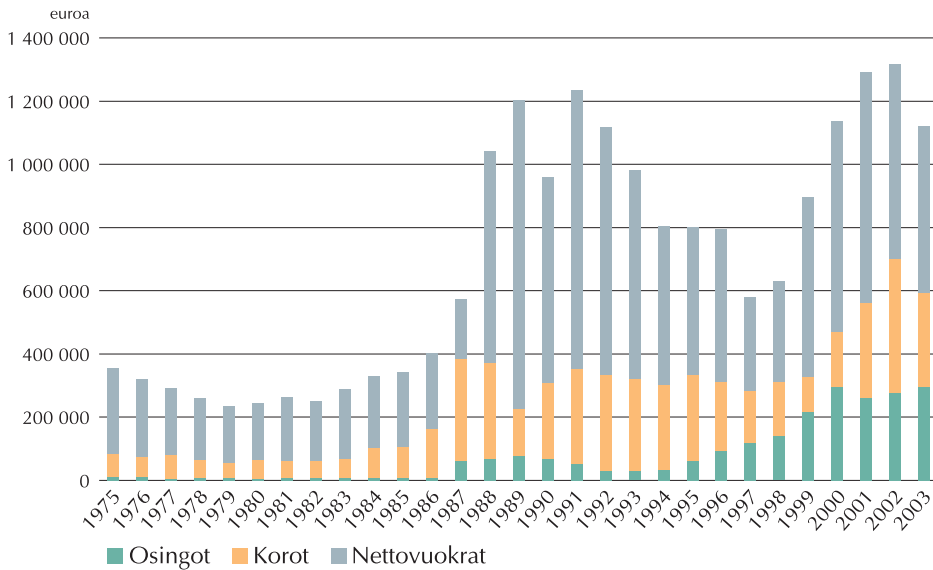
*Kiinteistö Oy
Helsingin
Arkadiankatu 24*

*Kiinteistö Oy
Helsingin
Eteläinen Hesperiankatu 4*

Seuraavassa pylväskaaviossa on esitetty tukisäätiön osinko-, korko- ja nettovuokratuotot vuosina 1975–2003 vuoden 2003 rahan arvossa:

Osinko-, korko- ja nettovuokratuotot 1975–2003 (vuoden 2003 rahassa)

Tukisäätiö oli vuosituhaten vaihteessa aktiivinen kiinteistömarkkinoilla. Vuonna 1999 säätiö meni Valtion kiinteistölaitoksen, nykyisen Senaatti-kiinteistöjen perustaman Kiinteistö Oy Helsingin Arkadiankatu 24:n osakkaaksi merkitsemällä 50,3 % osakepääoman korotuksen yhteydessä annetuista uusista osakkeista. Helsingin kauppakorkeakoulun rahastot merkitsivät 49,7 % osakkeista. Senaatti-kiinteistöjen omistamat osakkeet oikeuttavat peruskorjatun rakennuksen hallintaan ja tukisäätiön sekä HKKK:n rahastojen osakkeet puolestaan syksyllä 1999 valmistuneen opetus- ja toimistotiloja sisältävän noin 1 700 m²:n uudisrakennuksen hallintaan. Tukisäätiön sijoitus oli 11,3 milj. markkaa ja tilojen vuokralaisena on Helsingin kauppakorkeakoulu.

Keväällä 2000 tukisäätiö ja HKKK:n rahastot ostivat tasaosuuksin perustettavan yhtiön lukuun kiinteistön ja sillä olevat rakennukset osoitteessa Eteläinen Hesperiankatu 4. Nykyisessä Kiinteistö Oy Helsingin Eteläinen Hesperiankatu 4:ssä yhteisomistuksessa olevat noin 1 700 m²:n opetus- ja toimistotilat on vuokrattu Helsingin kauppakorkeakoululle. Kiinteistöosakeyhtiöllä on lisäksi noin 1 500 m² sittemmin vahvistettua asuinrakennusoikeutta. Tukisäätiön alkuvaiheen sijoituksen määrä oli 7 milj. markkaa. Vuonna 2001 tukisäätiö puolestaan myi kahtena edellisvuotena tehtyjen kiinteistösijoitusten vastapainoksi 10,5 milj. markalla 1 085 m²:n omistusoosuutensa Lauttasaareissa sijaitsevan Kiinteistö Oy Heikkilänaukion osakkeista. Korkeakoulun tohtorikoulutuksen tilatarpeiden muututtua myytiin vuonna 2003 lisäksi säätiön Etu-Töölössä Asunto Oy Aapolassa omistamat kolme huoneistoa, yhteensä 365 m².

YHTEENVETO

Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiö perustettiin vuonna 1974 yksityisen Kauppakorkeakoulun valtiollistamisen yhteydessä, jolloin osa elinkeinoelämän suoraan tai Liikesivistysrahaston välityksellä yksityiselle Kauppakorkeakoululle antamista varoista säätiöitiin itsenäiseksi Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiöksi. Tukisäätiön tarkoituksena on sääntöjensä mukaan avustaa ja tukea Helsingin kauppakorkeakoulua.

Tukisäätiö on vakavarainen, juridisesti itsenäinen yhteisö, joka tarkoituksensa toteuttamiseksi tukee Helsingin kauppakorkeakoulua ja sen piirissä toimivia henkilöitä erilaisilla apurahoilla ja muulla tuella omaisuustuotoista ja lahjoituksista saatavin varoin. Säätiön omaisuustuotot koostuvat pääsääntöisesti sijoitusomaisuuden vuokra-, korko- ja osinkotuotoista. Säätiön sijoitustoiminta on pitkäjänteistä sijoituksen varmuutta, tuottavuutta ja arvon säilyvyyttä silmällä pitävää toimintaa.

Lahjoitusvaroja säätiö saa yrityksiltä, muilta yhteisöiltä ja yksityishenkilöiltä mm. erilaisina toiminta-, opinnäyte-, merkkipäivä- ja erikoisrahastolahjoituksina. Korkeakoulun alumnien määrän edelleen kasvaessa ja alumnitoiminnan yhä aktivoituessa avautunee tukisäätiölle tulevaisuudessa uusia mahdollisuuksia varainhankintaan.

■ APURAHAT JA MUU TUKI 1975–2003

Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön apurahat ja muu tuki Helsingin kauppakorkeakoululle ja sen piirissä toimiville henkilöille on säätiön 30-vuotisen toiminnan aikana reaalisesti viisinkertaistunut (ks. kaavio s. 28). Kokonaistuki oli 1 035 000 euroa vuonna 2003. Omaisuustuotoista myönnettävä tuki on reaalisesti nelinkertaistunut. Vuosittaisista lahjoitusvaroista myönnettyjen apurahojen määrä vaihtelee voimakkaastikin. Tukisäätiö on historiansa aikana myöntänyt erilaisia apurahoja ja muuta tukea nykyrahassa yhteensä yli 17 600 000 euroa.

Tukisäätiön myöntämän tuen kohdealueet ovat pääsääntöisesti pysyneet alkuperäisen laajan tehtävämäärittelyn sisällä, kuitenkin aina kulloisenkin ajan tarpeisiin sovellettuna. Keskeisiä kohdealueita ovat alusta lähtien olleet noin 50 % tuesta saaneet tieteellinen tutkimustyö ja opinnäytetutkimukset. Lisäksi opetuksen kehittämishankkeet, ulkomaiset tutkimus- ja konferenssimatkat sekä 1980-luvulta lähtien kansainvälinen opiskelijavaihto ovat olleet merkittäviä kohdealueita korkeakoulun jatkuvaa kansainvälistymistä tuettaessa.

Perinteisempien tutkimuksen ja opetuksen kehittämistä edistävien tukimuotojen lisäksi on tukisäätiö 1990-luvulta lähtien aloittanut uusina tukimuoto-

toina mm. erilaiset tunnustuspalkinnot, nimikkosalikeräykset ja sapattiva-paajärjestelmän rahoittamisen sekä myöntänyt vuonna 2000 merkittävän kerta-luontoisen varusteluapurahan korkeakoulun peruskorjattujen rakennusten opetussalien ajanmukaisen ja laadukkaan opetusteknologian varmistamiseksi. Tukisäätiö on myös tehnyt Helsingin kauppakorkeakoulun rahastojen kanssa Etu-Töölössä kiinteistösijoituksia, joilla on turvattu säätiön tulovirtoja ja sijoituk-sen reaaliarvoa sekä samalla edistetty korkeakoulun käyttämien toimitilojen kokonaisuuden toimivuutta.

■ TUKISÄÄTIÖN MERKITYS AINEELLISENA JA HENKISENÄ TUKIJANA

Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiö on 30 vuoden ajan tukenut Helsin-gin kauppakorkeakoulua ja sen yhä voimakkaampana jatkuvaa kansainvälis-tymiskehitystä. Säätiö on perustehtävänsä mukaisesti kohdistanut voimavaro-ja nopeasti ja joustavasti sinne, missä niitä kauppakorkeakoulun kehityksen kannalta kulloinkin on tarvittu. Tukisäätiö toimii korkeakoulun taustalla hen-kisenä tukena monella tasolla ja siten myös osaltaan yhteydenpitäjänä eri sidosryhmien välillä.

Säätiö toimii pitkäjänteisesti ja maltillisesti ottaen huomioon sen, että merkit-tävää aineellista ja henkistä tukea tarvitsevat niin tämän päivän Helsingin kauppakorkeakoulu ja sen lähipiirissä toimivat kuin tulevaisuuden kauppa-korkeakoulukin. Tukisäätiö on tasapainottavana tekijänä läsnä korkeakoulun kehityksen arjessa ja juhlassa – niin hyvinä kuin huonoinakin taloudellisina aikoina.

Helsingin kauppakorkeakoulun tehtävänä on korkeatasoinen taloustieteellinen tutkimus ja siihen perustuva opetus sekä yhteiskunnallinen palvelutehtävä edistä-mällä liiketoimintaosaamista. Tukisäätiö tukee Helsingin kauppakorkeakoulun tehtävän toteuttamista ja siihen liittyen liiketoimintaosaamisen kehittämistä kor-keakoulun hankkeiden sekä yksittäisten henkilöiden tutkimus- ja opetustyön kautta. Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön tehtävänä on edelleen olla omalta osal-taan avustamassa ja tukemassa Helsingin kauppakorkeakoulun kehittymistä yhä laadukkaammaksi johtavaksi kauppatieteelliseksi yliopistoksi.

■ HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUN TUKISÄÄTIÖN SÄÄNNÖT

1 §

Säätiön nimi on Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiö ja sen kotipaikka Helsingin kaupunki.

2 §

Säätiön tarkoituksena on avustaa ja tukea Helsingin kauppakorkeakoulua.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö käyttää omaisuutensa tuoton yksinomaan Helsingin kauppakorkeakoulun toiminnan hyväksi antamalla taloudellista tukea Helsingin kauppakorkeakoululle sekä sen piirissä toimiville henkilöille niiden tarkoituksien toteuttamiseksi, joita Helsingin kauppakorkeakoulusta annetun lain 1 §:ssä edellytetään. Säätiö ei kuitenkaan ilman opetusministeriön lupaa myönnä taloudellista tukea korkeakoulun toiminnan tai korkeakoulussa edustettuina olevien opetusalojen oleelliseen laajentamiseen eikä korkeakoulun kehittämiseen valtakunnallisesta korkeakoulusuunnittelusta poikkeavalla tavalla eikä myös anna taloudellista tukea muihin valtion yliopistoihin ja korkeakouluihin verrattuna parempien palkkaetujen saamiseksi Helsingin kauppakorkeakoulun henkilökunnalle.

3 §

Säätiön omaisuuden muodostavat peruspääomana säätiötä perustettaessa luovutetut viisikymmentätuhatta (50 000) markkaa sekä ne varat, jotka Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiön purkamisen johdosta säätiölle tullaan luovuttamaan kuin myös ne varat, jotka säätiölle myöhemmin ovat kertyneet tai vastaisuudessa kertyvät.

Säätiön varat on sijoitettava silmällä pitäen sijoituksen varmuutta, tuottavuutta ja arvon säilyvyyttä.

4 §

Säätiöllä on oikeus ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja sekä kartuttaa omaisuuttaan muillakin säätiölain sallimilla keinoilla. Säätiö voi omistaa myös kiinteistöjä.

Jos lahjoituksessa tai testamentissa on niin määrätty, muodostetaan saaduista varoista erikoisrahastoja määräysten edellyttämällä tavalla.

Mikäli säätiölle luovutetun omaisuuden käytön ja hoidon suhteen on annettu muita erityisiä määräyksiä, niitä on noudatettava.

5 §

Säätiön päättävinä eliminä ovat valtuuskunta ja hallitus.

6 §

Säätiön valtuuskuntaan kuuluu viisitoista kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittavaa varsinaista jäsentä, joille kullekin nimetään henkilökohtainen varajäsen.

Valtuuskunnan jäsenet ja varajäsenet nimetään seuraavasti

- Liikesivistysrahasto määrää neljä jäsentä ja näiden varajäsenet, Keskuskauppakamari kaksi jäsentä ja näiden varajäsenet sekä Teollisuuden Keskusliitto ja Suomen Metsäteollisuuden Keskusliitto kumpikin yhden jäsenen ja hänen varajäsenensä.
- Helsingin kauppakorkeakoulu nimeää neljä jäsentä, joista vähintään kahden tulee olla professoreita ja näiden varajäsenet.
- Opetusministeriö nimeää kolme jäsentä ja näiden varajäsenet.

Valtuuskunnan jäsenistä on vuosittain kolmannes erovuorossa. Kahtena ensi vuonna määrää arpa erovuoraiset.

Jos valtuuskunnan jäsen kesken toimikauttaan eroaa tai lakkaa edustamasta yhteisöään, virastoaan tai laitostaan, valitsee hänet nimennyt yhteisö, virasto tai laitos sijalle uuden jäsenen eronneen toimikauden loppuun saakka.

Valtuuskunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Valtuuskunta pitää vuosittain kaksi varsinaista kokousta ja voi kokoontua ylimääräisestikin.

Kutsu valtuuskunnan kokoukseen toimitetaan todisteellisesti kullekin jäsenelle vähintään 7 päivää ennen kokousta. Valtuuskunta on päätösvaltainen jos saapuvilla on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä lisäksi kuusi jäsentä. Asiat ratkaistaan, mikäli ei ole kysymys näiden sääntöjen muuttamisesta tai säätiön lakkauttamisesta, yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaistaan vaalit arvalla ja muissa asioissa päätökseksi tulee puheenjohtajan kannattama mielipide.

Pöytäkirjaa pitää valtuuskunnan valitsema sihteeri, joka kokouksen puheenjohtajan ohella varmentaa pöytäkirjan allekirjoituksellaan. Pöytäkirja on kahden viikon kuluessa kokouksen jälkeen esitettävä kahdelle kokouksen kullakin kerralla valitsemalle tarkastajalle, joiden tulee allekirjoituksellaan vahvistaa hyväksymisensä.

7 §

Valtuuskunnan kevätkokouksessa, joka pidetään maaliskuun aikana

- esitetään hallituksen toimintakertomus, tilinpäätös edelliseltä kalenterivuodelta sekä tilintarkastajien antama tilintarkastuskertomus
- päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta tai muista toimenpiteistä, joihin tilinpäätös antaa aihetta
- käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat, joista valtuuskunnalla näiden sääntöjen mukaan on valta päättää.

Valtuuskunnan syyskokouksessa, joka pidetään loka-marraskuun aikana

- todetaan valtuuskunnan kokoonpano
- valitaan valtuuskunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja seuraavaksi kalenterivuodeksi

- valitaan hallituksen jäsenet seuraavaksi kalenterivuodeksi
- nimetään hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja
- valitaan vähintään kaksi tilintarkastajaa ja näille varamiehet. Tilintarkastajista ainakin toisen ja hänen varamiehensä on oltava KHT
- vahvistetaan seuraavan tilivuoden talousarvio ja toimintasuunnitelma
- päätetään 12 §:ssä mainitun valtuuskunnan ja hallituksen jäsenille maksettavan kokouspalkkion ja päivärahan suuruudesta
- käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat, joista valtuuskunnalla näiden sääntöjen mukaan on valta päättää.

Valtuuskunnan ylimääräinen kokous pidetään milloin valtuuskunnan puheenjohtaja katsoo sitä tarvittavan tai milloin vähintään kolme valtuuskunnan jäsentä on sitä häneltä kirjallisesti pyytänyt.

8 §

Säätiön hallitukseen kuuluu seitsemän kalenterivuodeksi kerrallaan valittua jäsentä, joista neljä on talouselämän, kaksi Helsingin kauppakorkeakoulun ja yksi julkisen vallan edustaja. Helsingin kauppakorkeakoulun edustajista tulee ainakin toisen olla professori.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta tarvittaessa. Hallitus on päätösvaltainen, jos saapuvilla on vähintään neljä sen jäsentä. Äänestämisestä kokouksissa noudatettakoon mitä edellä valtuuskunnan kokouksista on sanottu. Kutsu hallituksen kokoukseen toimitetaan todisteellisesti kullekin jäsenelle vähintään 3 päivää ennen kokousta.

Hallituksen kokouksessa on pidettävä pöytäkirjaa. Pöytäkirjan allekirjoittaa kokouksen puheenjohtaja ja vähintään yksi kokouksessa siihen valittu jäsen.

9 §

Hallitus edustaa säätiötä ja hoitaa sen asioita, mikäli näissä säännöissä ei ole toisin määrätty. Hallitus älköön ilman valtuuskunnan lupaa myykö tai kiinnityttäkö säätiön kiinteää omaisuutta.

Hallitus ottaa toimeen säätiön toimitusjohtajan ja muut toimihenkilöt ja määrätä heidän palkkionsa.

Hallitus voi asettaa myös pysyviä tai tilapäisiä neuvottelukuntia tai toimikuntia, joiden kokoonpanon ja tehtävät se määrää.

10 §

Toimitusjohtaja hoitaa säätiön juoksevat asiat hallituksen ohjeiden ja valvonnan mukaan.

Toimitusjohtajalla on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekoon.

11 §

Säätiön nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja yhdessä tai kumpikin erikseen yhdessä hallituksen siihen valtuuttaman kolmannen henkilön kanssa.

12 §

Säätiön valtuuskunnan ja hallituksen puheenjohtaja sekä jäsenet voivat saada osallistumisestaan kokouksiin enintään sen kokouspalkkion ja päivärahan, mikä valtion komiteoista on voimassa vastaavana aikana sekä kohtuullisen matkakulujensa korvauksen.

13 §

Säätiön tilivuotena on kalenterivuosi. Edellisen vuoden tilinpäätöksen ja hallituksen toimintakertomuksen tulee olla valmiina helmikuun loppuun mennessä, jolloin säätiön tilit ja muut tarpeelliset asiakirjat viimeistään on esitettävä tilintarkastajille.

Oikeaksi todistettu jäljennös tuloslaskelmasta ja taseesta liitteineen, taseerittelyistä sekä toiminta- ja tilintarkastuskertomuksista on vuosittain toimitettava oikeusministeriölle toukokuun loppuun mennessä.

14 §

Näiden sääntöjen muuttamisesta tai säätiön lakkauttamisesta päättää säätiön valtuuskunta kahdessa vähintään yhden kuukauden väliajoin pidetyssä kokouksessa, jolloin ehdotusten kummassakin kokouksessa on saavutettava 2/3 äänen enemmistö laskettuna valtuuskunnan jäsenten kokonaismäärästä käydäkseen valtuuskunnan päätöksestä. Päätökselle on haettava oikeusministeriön vahvistus.

Säätiön lakatessa ovat sen säästyneet varat, mikäli erikoissäädöksissä ei toisin ole määrätty, käytettävä valtuuskunnan määräämällä liikkeenjohdon koulutusta parhaiten edistävällä tavalla.

15 §

Valtuuskunta voi vahvistaa ohjesääntöjä, joissa määrätään säätiön toiminnasta sekä näiden sääntöjen tarkemmasta soveltamisesta.

16 §

Näiden sääntöjen lisäksi noudatetaan voimassa olevia säätiöistä annetun lain määräyksiä.

Sen estämättä mitä edellä 6 §:ssä on määrätty, nimeää Kauppakorkeakoulu ensimmäiseksi toimikaudeksi ne valtuuskunnan jäsenet ja varajäsenet, jotka kuuluu Helsingin kauppakorkeakoulun nimetä. Näiden Kauppakorkeakoulun nimeämien valtuuskunnan jäsenten ja varajäsenten toimikausi on yksi vuosi.

■ HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUN TUKISÄÄTIÖN
VALTUUSKUNNAN PUHEENJOHTAJAT, VARAPUHEEN-
JOHTAJAT, JÄSENET JA VARAJÄSENET 1974–2004

	pj / vpj	jäsen	varajäsen
Numminen, Jaakko	pj 74–92	74–92	
Linna, Markku	pj 93–95	82–95	
Timonen, Heikki	pj 96–	92–	89–91
Sohlberg, Olavi	vpj 74–84	74–84	
Lassila, Jaakko	vpj 85–95	85–99	
Matikainen, Mauri	vpj 96–03	95–03	86–94
Aaltio, Erkki			85–87
Ahonen, Esa			97–
Ahtola, Olli		00–	97–99
Angervo, Tauno		86–97	74–82
Artto, Eero		91–96	
Asp, Kari		04–	98–03
Aura, Matti		87–95	
Halme, Merja			03–
Hattula, Jorma		96–98	99–01
Hentilä, Kalervo			74–91
von Hertzen, Gustav			83–91
Hirvonen, Eino		74–90	
Honkajuuri, Paavo		74–80	
Honkala, Matti			03–
Honko, Jaakko		74–93	
Horn, Tankmar		74–76	
Härmälä, Jukka		93–	92
Hästö, Stig			80–82
Hörkkö, Sirkka-Leena			03–
Ikkala, Olli			74–76
Jalas, Kari			02–
Jouhki, Juha			04–
Jouhki, L.J.			98–01
Juneja, Ella			97–99
Juuranto, Kai		95–	86–94
Jyrämä, Annukka			00–
Jäppinen Arvo			74–89
Jääskeläinen, Veikko		94–	88–93
Kallio, Heikki		99–01	96–98
Kallio, Markku			82–84
Kasanen, Eero		97–	
Kaskimies, Mika		76–81	
Kirves, Lauri			74–83
Kivi-Koskinen, Timo			78–80
Kivinen, Pentti			98–
Konttinen, Seppo		86–94	83–85
Koskela, Markku		85–90	
Kuosmanen, Kauko		86–97	74–82
Laatunen, Timo			77–79
			ja 98–
Laine, Pertti			93–
Lautsila, Erkki			76–90
Lehto, Sakari T.		77–82	
Leponiemi, Arvi		82–90	
Leppiniemi, Jarmo			94–96

	jäsen	varajäsen
Lindroos, Pekka		98–03
Lohivesi, Kari	91–96	
Luostarinen, Reijo		94–02
Lång Ulla	91–96	
Makkonen, Veikko		79–87
Marschan, Rebecca	97–99	
Mattila, Pauli K.	96–	
Mattila, Sakari		76–81
Meinander, Ragnar	74–75	
Mikkolanniemi, Hedvig		02–
Naumanen, Seppo		76–87
Niemi, Mikko	76–81	
Oinas, Päivi		88–90
Paakkunainen, Urho		91–93
Pauli, Anneli	02–	
Pekkanen, Matti		84–92
Peltola, Timo		00–02
Pessi, Yrjö	83–91	
Piepponen, Risto		74–77
Pietarinen, Matti		95–97
		ja 04–
Pitkänen, Eero		91–93
Prihti, Aatto	95–	86–94
Purhonen, Kari		95–
Ranta, Osmo		74–75
Rautkylä, Ritva		85–90
Rossi, Reino	81–85	74–80
Ruoho, Viljo K.	89–97	79–88
Saarikivi, Maj-Lis		96–01
Saarinen, Severi	74–82	
Saarivuo, Juhani	97–	88–96
Sairanen, Pekka	01–	
Salmi, Pentti	84–92	
Sarakontu, Matti		91–96
Savola, Marita		90–95
Sohlberg, Kari O.	00–	87–99
Soismaa, Margareta	85–87	78–84
Sundberg, Matti	92–00	
Tainio, Risto	97–99	
Takala, Liisa		76–78
Taskinen, Ulla		97–02
Telaranta, K.A.	74–75	76–81
Toiviainen, Kari		94–96
Tuunainen, Virpi	02–	
Wahlroos, Bror	74–91	
Vaivio, Fedi	91–96	82–90
Wallenius, Jyrki		00–
Vepsä, Paavo S.		81–95
Viima, Eero	74–82	
Wilenius, Veikko		92–94
Virkkunen, Matti	74–80	
Woivalin, Pentti	74–84	
Vuoria, Matti	92–	
Ylikortes, Kyösti		04–
Ylä-Anttila, Leena	74–84	
Yrjönen, Sakari	74–86	

■ HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUN TUKISÄÄTIÖN
HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJAT, VARAPUHEENJOHTAJAT
JA JÄSENET 1974–2004

	pj	vpj	jäsen
Virkkunen, Matti	74–80		74–80
Viima, Eero	81–82	74–80	74–82
Yrjönen, Sakari	83–95	81–82	74–95
Herkama, Pentti	96–	83–95	83–
Lehti, Matti		96–	96–
Hentilä, Kalervo			74–93
Hirvonen, Eino			74–88
Honko, Jaakko			74–95
Woivalin, Pentti			74–84
Leivo, Veikko			81
Leponiemi, Arvi			82–90
Koskela, Markku			85–90
Hirvonen, Ahti			89–
Sarakontu, Matti			91–93
Vaivio, Fedi			91–96
Jääskeläinen, Veikko			94–
Vuoria, Matti			95–
Prihti, Aatto			96–
Kasanen, Eero			97–

■ TOIMINNANJOHTAJAT / TOIMITUSJOHTAJAT 1974–2004

Tarpila, Olli	74–86
Sarakontu, Matti	86–90
Mäenmaa, Arto	91–

HELSINGIN
KAUPPAKORKEAKOULUN
TUKISÄÄTIÖ

PL 1210, 00101 Helsinki
09-4313 8287, www.hkkk.fi/tukisaatio

ISBN 952-91-7926-X